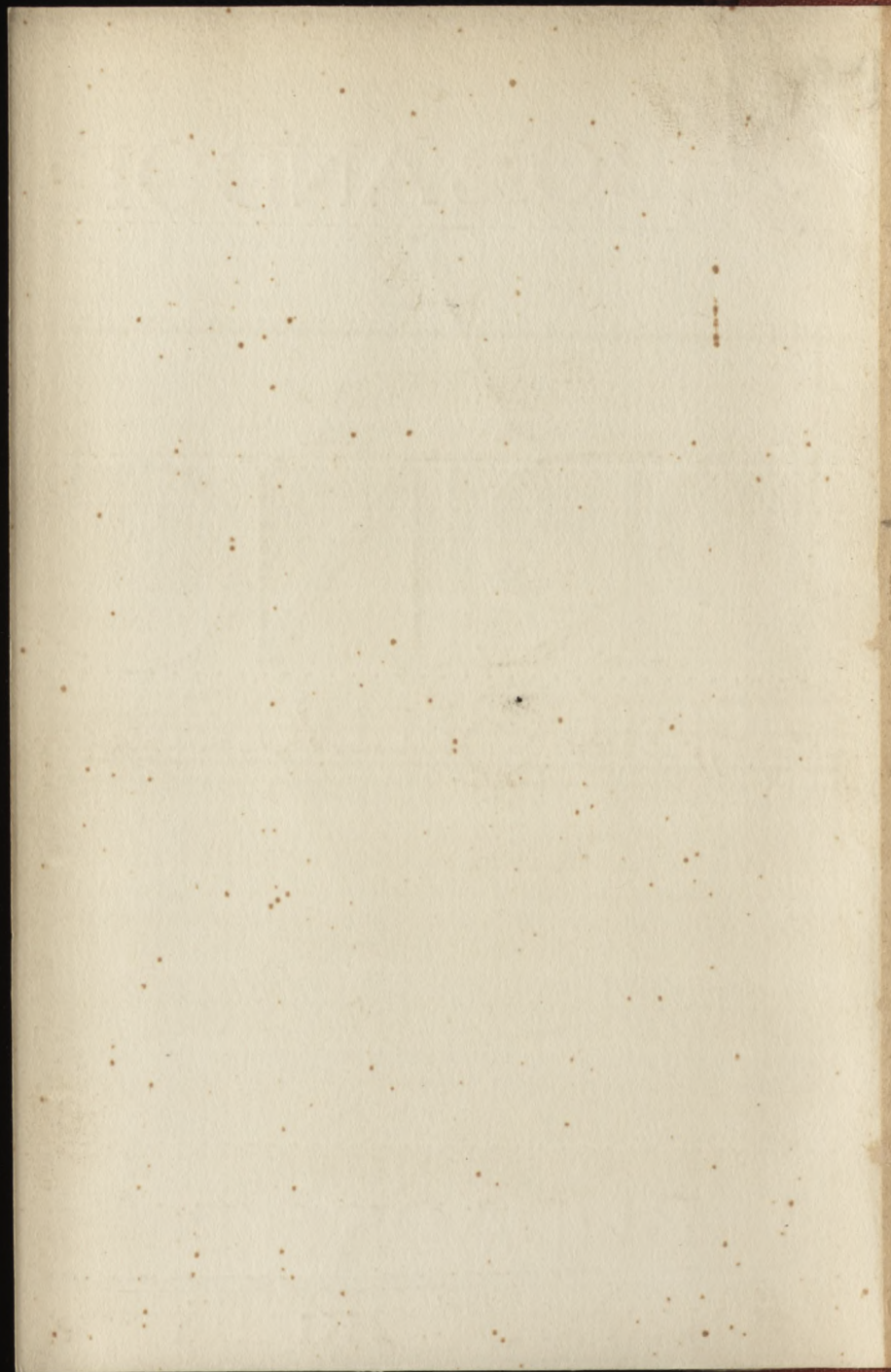

186696

GÁBOR ANDOR
A
PRINC
VIGJÁTÉK 3 FELVONÁSBAN

BUDAPEST

DICK & MANÓ & KIADÁSA

GÁBOR ANDOR

A PRINC

VIGJÁTÉK 3 FELVONÁSBAN

BUDAPEST,
DICK MANÓ KÖNYVKERESKEDÉSE
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 14

P. o. hung.
694 ^{sz}/₁

Színházakkal szemben kézirat. Minden jog, különösen a fordítás joga, fenntartva.

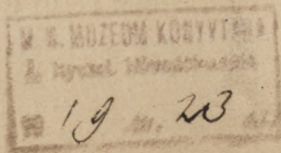
Vidéki színházak az előadási jogot dr. Marton Sándor irodájában, Bécsi-ucca 1, szerezhetik meg.

Nagyon kérem azokat a vidéki igazgató urakat, akik, rendes módszerük szerint, prömier-bérlő közönségük kedvéért csak úgy, sugótán, óhajtják eljátszani, háromszor en-suite és soha többé, darabjaimat a jövőben mondjanak le erről a szándékukról és ne tartsák magukra nézve kötelezőnek darabjaim bemutatását.

186696

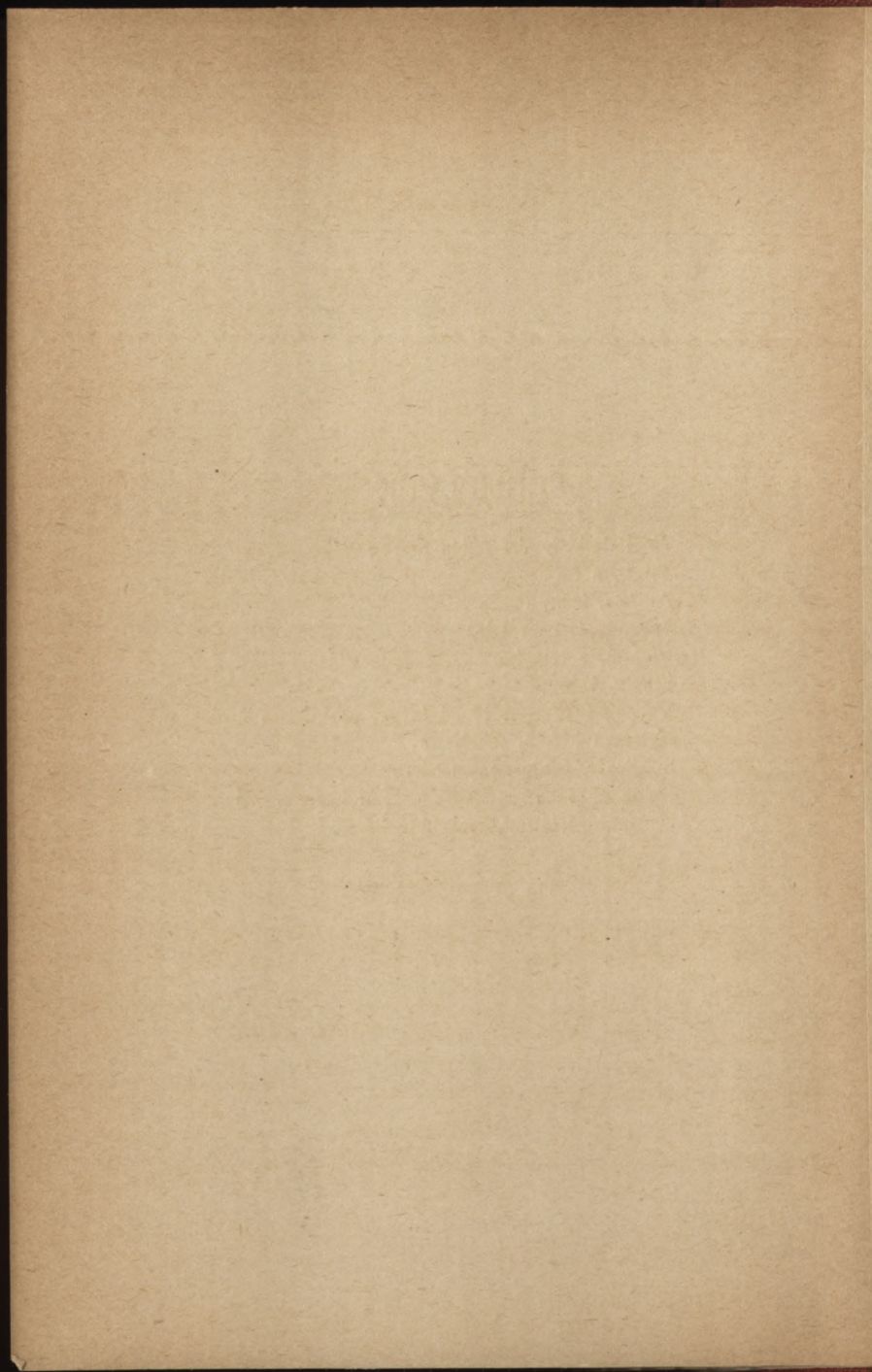

Copyright by Alexander Marton, Budapest, 1918

SZEMÉLYEK

Corti-Károlyvári Albin herceg
Tibor, a fia
Amália, leánya
Szegedy Bernát báró
Malvin, a felesége
Milike, leányuk
Verpeléti Werner Hugó lovag, prokúrista
Kelemen Mária, színésznő
Boldizsár, Majordomus
János ur, inas } a hercegnél
Zsófia kisasszony, szobalány }

ELSŐ FELVONÁS.

(Óriási hálószoba a Corti-Károlyvári hercegek károlypusztai kastélyában. Jobboldalt hatalmas ágy, sulyos bársonydrapériákkal takarva. A szoba közepén, emelvényen, amelyre szőnyeges, alacsony lépcsők vezetnek, mint egy trón, úgy áll egy nagy karosszék, régi és szokatlan méretű bútordarab. Baldahinja nincs. A szobában ragyogó világítás. Mikor a függöny felgördül, a szin egy pillanatig üres. A hátsó bejáró nyitva van, mellette abszolút mozdulatlanul áll egy inas.)

1. jelenet. Inas, báró, báróné

(Inas áll, a báró és a báróné hátulról jönnek, báró nézeget jobbra-balra, mint aki tájékozódik.)

BARÓ: Akkora ez az ódon kastély, hogy még most is eltévedek benne. (Az inához.) Erre, barátom?

INAS: Erre méltóztassanak. (Mikor a báró és a báróné bentvannak, az inas kívülről beteszi az ajtót.)

BÁRÓ (*hátraszól az inashoz*): Köszönöm.

BÁRÓNÉ (*fölveszi a lorgnonját, körülnéz, helyeslően bólogat*): Á . . . á!

BÁRÓ (*kicsit rosszkedvűen*): Bé . . . bé. Ugy tessel, mintha először látnád!

BÁRÓNÉ: Esti világitásban először és ezzel a . . . (*középre mutat a karosszékre*).

BÁRÓ: Trónnal. Mondd ki bátran, hogy trón. Ja bizony: trón!

BÁRÓNÉ: Hát igen! Ezzel a trónnal először látom. Mit szólsz hozzá? Gyönyörű!

Báró (*rosszkedvűen*): Gyönyörű!

BÁRÓNÉ: Hát nem gyönyörű?

BÁRÓ: Hát nem azt mondom, hogy gyönyörű?

BÁRÓNÉ: De ugy mondog, hogy gyönyörű, mintha nem volna gyönyörű!

BÁRÓ: Tévedsz. Ugy mondom, hogy gyönyörű, mintha tényleg gyönyörű volna?

BÁRÓNÉ: Mintha tényleg . . .? Hát nem az?

BÁRÓ (*idegesen legyint, hogy befejezze már*): Jobb, hogyha nem mondom, mert ha mondom, akkor kiderül, hogy nem mondom. Ne bánts édes Malvinkám, ne bánts!

BARÓNÉ: A legtisztább XVI. Lajos.

BARÓ: Hagyd a Lajosokat, szívem!
Mit bánom én, ha egy Lajossal több vagy kevesebb, föltéve, hogy a lányom boldog lesz köztük!

BARÓNÉ: Idegesnek látszol.

BARÓ: Nagy kunaszt! Vagyok is.

BARÓNÉ: De mért, de mért? nem értelek! Nem volt szép az esküvő?

BARÓ: Csodaszép volt!

BARÓNÉ: Talán a herceg vagy Amélie (*franciásan ejti*) megbántottak?

BARÓ: Ne mondd kérlek, hogy Amélie! Amáliának hijják azt a szegény, csunya kislányt. Avval, hogy te Amélienak mondd, nem lesz szebb.

BARÓNÉ: Szóval megbántottak?

BARÓ: Engem! Ugyan! Se a herceg, se a lánya! A lánya ki se nyitja a száját. Csak néz. Én már azt is látom, hogy hova néz. A herceg pedig annyira tetőtől-talpig arisztokrata, annyira nem bántja az embert, hogy az már több, mint hogyha bánatáná.

BARÓNÉ: Akkor meg mi bajod?

BARÓ: Nekem nem tetszik ez a . . . ez az egész izé.

BARÓNÉ: Most? Utólag?

BÁRÓ: Most. Utólag. Amig nincs a kezemben az áru, addig nem tudhatom, hogy tetszik e, nem-e?

BÁRÓNÉ (*kényelmetlen arccal hallgatja*).

BÁRÓ: Én szeretem a lányomat, ez biztos. Én imádom a lányomat. Hiszen két és fél milliót adtam vele . . .

BÁRÓNÉ (*idegesen*): Fiacskám, ugy beszélsz, mint egy börziáner.

BÁRÓ: Fiacskám, nem beszélhetek úgy, mint egy esztergomi érsek! Te folyton elfelejted, hogy ha keresztények vagyunk is . . .

BÁRÓNÉ: Azt te felejtetted el, Bernát!

BÁRÓ: Nahát elfelejtetted! Nem szoktam még meg!

BÁRÓNÉ (*rosszalóan*): Huszonkét évvel!

BÁRÓ: Huszonkét évig voltunk azok és kétezerkétszáz évig nem voltunk azok! Fiacskám, te azt kérdezted, hogy mi bajom és most, hogy felelni akarok a kérdésedre, vallási villongást kezdesz velem! Hát akkor hogy mondjam meg, hogy mi a bajom?

BÁRÓNÉ (*csitítón*): Kérlek, kérlek!

BÁRÓ: Nevetségesnek tartom, hogy

ezt az esküvőt, ha már azok vagyunk, amik vagyunk, pedig huszonkét éve azok vagyunk, nem Pesten, a ... mondjuk: a Jézus Szent Szive templomában tartottuk meg, az ország első notabilitásainak és kapacitásainak jelenlétében ...

BÁRÓNÉ (*mintha közbe akarna szólni*).

BÁRÓ (*emeli a hangját, úgy mondja tovább*): Mert igenis, a miniszterelnök is megtisztelve érezte volna magát, ha eljöhethetett volna az én leányomnak, báró Szegedy Milikének az esküvőjére Corti-Károlyváry Tibor herceggel. Ha nem a Corti-Károlyváryak miatt jött volna, mert azok csak hercegek, eljött volna miattam, mert én börziáner vagyok. Ehelyett folyton azt hallottam az utóbbi két héten: szűk családi kör, legszűkebb családi kör. Én már láttam szűk családot, de ilyen szűket még nem! Könnyen belefértünk ebbe a kis kulipintyó-kápolnába!

BÁRÓNÉ: Bernát! A legszebb ó-reneszánsz épületke az országban!

BÁRÓ: Tudod mit: ha már templom, én azt se bánom, ha nem ó, hanem új reneszánsz, de ne legyen épületke, hanem legyen épület! És legyenek benne egynéhá-

nyan. De nem! Esküvő hat ember jelenléteben, egy káplán vezénylete alatt, pedig itt lett volna a helyén, ha nem is az esztergomi érsek, akit az előbb említettem, hanem a pécsi püspök legalább, akinek a hogy is hívják . . . körletébe ez a pusztaság tartozik.

BÁRÓNÉ: Epizkopátus.

BÁRÓ (*legyint, nem is ismétli*): Csoválom, hogy beengedték a jószágkormányzójukat, eztet a báró Gudénuszt.

BÁRÓNÉ: Az se tetszik neked?

BÁRÓ: És ha nem tetszik nekem? Látom, van itt, akinek tetszik.

BÁRÓNÉ: Ki az?

BÁRÓ: Csak hagyd. Én látom! De igenis bosszant, hogy a jószágigazgatójuk báró. Valahányszor azt mondják: a báró, mindig azt hiszem, hogy rólam van szó. Pedig én csak nászuram vagyok. Hogy honnan veszik ezeket az ó reneszánsz kifejezéseket!? De egész az esküvőig, valahányszor valami tárgyalásról volt szó, mindig elémtolták a bárót. Én ellenben alig hogy magammal hozhattam Wernert, a cégvezetőmet. Akit mégis magammal hoztam és aki most még sincs itt.

BÁRÓNÉ: Na . . . Istenem . . . Azért idegenkednek Wernertől, mert . . .

BÁRÓ: Tudom, tudom! Csak nem kívánod, hogy a cégvezetőm is . . . Hallatlan! Mindenki? És aztán Werner: lovag és magyar nemes. Verpeléti Werner Hugó lovag. Ez csak elég előkelő! Mit kérjek a cégvezetőmnek? Báróságot? Akkor mi legyenek én?

BÁRÓNÉ: De mégis . . .

BÁRÓ: Nincs mégis. Cégvezetőt nem hozhatok Rómából. Hová vezetné az a cégemet? — Egyszóval: a nyilvánosság teljes kizárása . . . Mert családi tradíció. *Ezt* mondom, *azt* mondom: mindenre az a válsz: családi tradíció. Nevetséges! Nekem is van családom! Én se rózsabokorban jöttem a világra! — És legvégül: ez a komédia.

BÁRÓNÉ: Bernát!

BÁRÓ: A lányom az esküvő után vegye fel újra a menyasszonyi ruháját, üljön a trónra a saját hálószobájában és ott, pont a hálószobában, fogadja a gratulációkat. Ez is családi tradíció!

BÁRÓNÉ: Szép régi szokás!

BÁRÓ: Nekem egészen új. Ha az én hálószobámba bejött volna valaki annak idején . . .

BARÓNÉ: Gyönyörű lett volna!

BÁRÓ: Kihajítottam volna, mint egy labdát!

BARÓNÉ: Én szerettem volna így felülni a . . . *(mutat középre)*.

BÁRÓ: A trónra! Elhiszem, Malvinakám! Én leszállítottalak volna róla! . . . Különben az is bánt, hogy Werner még nincs itt. Az én cégvezetőm, aki pontos, mint az óra!

BARÓNÉ: Talán valami baj érte?

BÁRÓ: Az ki van zárva. Wernert, ha üzleti dolga van, nem érheti baj. Ugy beszéltük meg, hogy este ül vonatra Pesten, délelőtt már itt van, résztvesz az esküvőn és az ebéden. És legfőképp magával hozza a házassági szerződést és azokat az információkat, amiket elég későn jutott eszünkbe beszerezni. Igaz, hogy az utolsó pillanatban hallottunk arról az egész . . . Na! Az se tetszik nekem.

BARÓNÉ: Eriggy már! A princ szolid fiu.

BÁRÓ: A szolid fiuk sincsenek fábóll! És ha egy princ szolid, az még mindig erőkölcstelenebb lehet, mint egy kicsapongó könyvelő. De most nincs itt Werner, nincs itt a szerződés, ami nem nekem baj, ha

nem a hercegéknek és nincs itt az információ, ami nem a hercegéknek baj, hanem nekem. És hátra van még a ceremónia . . . !

2. jelenet. Voltak, Werner

INAS (*bebocsátja Wernert, aki utiruhában van*): Méltóztassék!

BARÓNÉ: Na, itt van Werner!

BÁRÓ (*örvendve megy eléje*): Hugókám, az Isten hozta! Vagy ki hozta, hogy ilyen lassan érkezett?

WERNER: Van szerencsém . . . Kezét csókolom! Nem, báró ur. Egy autó hozott, az is csak nagyon nehezen.

BÁRÓ: Autó? Hát nem vasuton jött?

WERNER: Egy kis katasztrófa történt.

BARÓNÉ: Ugye mondtam!

BÁRÓ (*leinti a feleségét*): Ss! (*Wernerhez*) Mi? Mi az? Kisiklás? Összeütkezés?

WERNER: Olyasmi.

BÁRÓ (*sietteti*): Milyesmi?

WERNER: A gyorsvonatot megelőző személyvonat Sárbogárd előtt valami kis állomáson, a nevét sem tudom, beleszaladt egy tehervonatba. Pálya eltorlaszolva, közlekedés beszüntetve. Parasztkocsin be

Sárbogárdra, felkutatni egy autót. Nincs elég benzin ilyen nagy utra. Mindegy: induljunk csak! Kaposvár előtt defekt. Kijavítjuk. Kaposváron másfél órai szaladgálás benzin után. Csurgón még egy defekt.

BÁRÓ: Micsoda kalandok! Végül, Hugókám, maga ide se érkezett?

WERNER (*nevet*): Végül, báró ur, mégis csak ideérkeztem.

BÁRÓNÉ: De hát gyorsan, vesse le az utiruháját! Ide máskép, mint frakkban, még bekukkanni sem szabad. (*Büszkén.*) Tudja, hol vagyunk, Werner?

WERNER: Nem, méltóságos asszony . . . Engem az inasok csak idevezettek, hogy itt méltóztatnak lenni.

BÁRÓ: Itt méltóztatunk.

BÁRÓNÉ: Hát nézzen körül. A láz nyom hálósobájában vagyunk!

WERNER (*kicsit körülnéz, meglepetve*): Hol kérem?

BÁRÓ: Ott, ott, ne csodálkozzék. Családi tradíció!

WERNER: Szaladok átöltözni! (*Indul.*)

BÁRÓ (*megfogja*): Ne szaladjon! Előbb mondja meg, hogy . . .

WERNER: A szerződés rendben. Mindkét példány nálam.

BÁRÓ: És a másik ügy?

WERNER: Az nincs olyan rendben. Szaladok átöltözni!

BÁRÓ: Nincs olyan . . . ? És maga szalad átöltözni? Már maga se a régi józan üzletember, Hugókám. Hát az a hölgy tényleg a princ . . . ?

WERNER: Tényleg. Illetve, hogy tényleg-e, azt én nem tudhatom és senki sem tudhatja. Van köztük valami.

BÁRÓNÉ (*kicsinylően*): Na, édes Istennem!

BÁRÓ (*leinti*): Ss! És az elintézés?

WERNER: Épen az az, ami nincs olyan nagy rendben. Az a hölgy, ha szívesen néznél is . . . nagyon kiváló nő.

BÁRÓNÉ (*legyint*): Képzelem!

WERNER: Nem, méltóságos asszonyom, úgy van, ahogy mondom! Fölmentem hozzá, de mingyárt az első percben láttam, hogy nehéz dolgom lesz.

BÁRÓ: Szép?

BÁRÓNÉ: Fiatal?

WERNER: Szép is, fiatal is.

BÁRÓ
BÁRÓNÉ } Hm!

WERNER: Az még nem volna baj.
De okos is.

BÁRÓ }
BÁRÓNÉ } Hm, hm!

WERNER: Ámbár lehet, hogy én csak
annak láttam. Vagy, hogy ebben az ügyben
úgy viselkedett.

BÁRÓ: Igaza van, Hugócskám. A leg-
okosabb nő is csak a legokosabb perceiben
okos. (*A feleségére néz*).

BÁRÓNÉ: A te bölcseségeid!

WERNER: Mingyárt láttam, hogy jó-
szerivel még szóba sem tudom hozni, hogy
mért vagyok nála, ha nem segít rajtam.

BÁRÓ: Na és?

BÁRÓNÉ: Segített?

WERNER: Mondtam, hogy okos. Se-
gített. Ő mondta meg, miután bemutatkoztam,
hogy honnan jövök és mit akarok.

BÁRÓ: Bravó!

BÁRÓNÉ: Várd meg a végét! Okos
nőkkel nem olyan könnyű végezni.

BÁRÓ: Okos nőkkel nem kezd az
ember, nehogy végezni kelljen velük. (*Wernerhez*) És? és?

WERNER: Kinevetett.

BÁRÓ: Magát?

WERNER (*mosolyog*): Nem éppen

engem, hisz én csak küldönc voltam. Inkább méltóságodat. Hogy mit gondolsz?

BÁRÓ Na! Hogy én mit gondolok?

WERNER: Hogy, föltéve, hogy ő szereti a fiatal herceget . . .

BÁRÓ (*sürgetően*): Hát szereti?

WERNER: Arról nem volt szó.

BÁRÓ: Hát miről volt?

WERNER: Hogy, föltéve, hogy ő szereti a herceget, elképzelhető-e, hogy ezt másokkal, idegenekkel, megbeszéli?

BÁRÓ: A cégvezetőm csak nem idegen!

BÁRÓNÉ: Neked nem, Bernát, de neki!

BÁRÓ: Ss! Különben is minden elképzelhető. Attól függ, hogy az embernek milyen fantáziája van. Én a legnagyobb hossz mellett el tudtam képzelni a besszet. Abból lett a vagyonom. Szóval?

WERNER: Szóval: ő még fel sem háborodik ezen a csacsiságon.

BÁRÓ: Nana! Csacsiság!

BÁRÓNÉ: Egy kicsit erős.

WERNER: Így mondta. És feltéve, hogy ő szereti a herceget; mi köze ő neki ahhoz, hogy a herceg házasodik? Szerelem és házasság két egészen különböző dolog.

BÁRÓNÉ: Így beszél egy okos nő!

BÁRÓ: Nna! Ehhez nem nagy okosság kell.

WERNER (*folytatja*): És mit tudjuk mi, neki nem épen az-e a passziója, hogy házasembereket szeressen?

BÁRÓ: Szép kis passzió!

BÁRÓNÉ: Mégse okos az a nő!

WERNER: Ez az egész.

BÁRÓ (*megvakarja a fejét*): Ez nem sok. Hugókám, volt már üzletünk, amit jobban elintézt.

WERNER: Szaladok átöltözni.

BÁRÓ (*legyint*): Most már szaladhat. Ha átöltözött, idejöjjön gratulálni. Családi tradíció.

WERNER: Ide?

BÁRÓ: Ide, ide! Családi tradíció. Itt fogok én most a saját lányomnak kezet csókolni.

WERNER: A Milikének mindig és mindenütt kezet lehet csókolni. (*El.*)

3. jelenet. Báró, báróné

BÁRÓ: Na, Malvin! Mit szólsz ehhez?

BÁRÓNÉ: Semmit. Nem látok veszedelmet.

BÁRÓ: Tedd fel a lorgnonodat. Ha az

ember új kontót nyitatt valahol, zárassa le a régit.

BÁRÓNÉ: Mielőtt megnősül, minden férfinak van egy szeretője. Na és aztán?

BÁRÓ (*bosszusan*): És aztán is van egy szeretője. (*Vállat von.*) Családi tradíció.

4. jelenet. Voltak, herceg, Amália

INAS (*kinyitja az ajtót, bebocsátja a herceget és a lányát*): Méltóztassanak.

HERCEG és AMÁLIA (*egymás karján szerfartásosan bevonulnak*).

BÁRÓ (*karonfogja a feleségét és eléjük vonul*).

HERCEG: Kedves nászom, úgy halálok Werner ur, az ön barátja megérkezett.

BÁRÓ (*nyel egyet és korigál*): Igen, a cégvezetőm itt van.

HERCEG: Szóltam a bárónak...

BÁRÓ: A bárónak?

HERCEG: Igen, a jószágigazgatónak, hogy keresse fel Werner urat, hogy ha elintézni valójuk volna egymással...

BÁRÓ: Igen, Werner mindent magárol hozott. Az ispán ur nem vesz részt?

HERCEG: Ki, kérem?

BÁRÓ: A főispán, a jószágkormányzó elnök ur.

HERCEG: A báró? Nem. A báró csak intézi családi ügyeimet, de nem vehet részt bennük.

BÁRÓ (*félre a feleségéhez*): Nézd a princesszt, hogy elpirult.

AMÁLIA (*zavarban*): Milike még nincs itt?

HERCEG: A kis kegyelmes asszony még nem jött ki az appartmanjából?

BÁRÓNÉ: A lányom azonnal jön. Milike gyorsan öltözik, ha muszáj.

AMÁLIA: Ó! Milike olyan ügyes! Meg fogom kérni, hogy tanítson meg rá. És olyan kedves, biztosan megteszi. Milike olyan nagyon-nagyon kedves tud lenni!

BÁRÓ, BÁRÓNÉ (*büszkén*): A lányom!

AMÁLIA: Tibor olyan boldog lehet!

HERCEG: Reméljük, lányom!

BÁRÓ: Minden férfi boldog lehet, akihez az én Milikém férjhez megy.

BÁRÓNÉ: Azt lehet mondani!

5. jelenet. Voltak, Milike, majd Werner és Káplán

INAS (*kinyitja az ajtót, amelyen át Milike bejön*): A kegyelmes asszony!

MILIKE (*menyasszonyi ruhában megjelenik az ajtóban, két szobalány viszi utána a sleppet és a fátyolt. A szobalányok a karosszévig kísérik. Onnan knixszel visszavonulnak.*)

MILIKE (*fölmegy a karosszékebe, leül. Nagyon egyszerű, nagyon természetes hangon*): Bocsánatot kérek a késedelemért. A szobalányaim kicsit elfogultak. Még nincsenek hozzászokva ahhoz, hogy menyasszonyi ruhába öltöztessenek. És ezért is bocsánatot kérek, hogy én is elfogult vagyok, legalább annyira, mint a szobalányaim. Nem vagyok hozzászokva ahhoz, hogy trónon üljek. (*A herceg felé.*) És végül, bocsánatot kérek azért, hogy így beszélek, de nem tudok másként beszélni, mint amilyen vagyok.

AMÁLIA: Milyen bájos!

BÁRÓNÉ (*az urához*): Hallod, Bernát!

INAS: Méltóztassanak!

KAPLAN és WERNER (*jönnek, az ajtóban mélyen meghajtják magukat.*)

MILIKE: Werner megjött! Hugó bácsi! Hugó bácsi!

BÁRÓNÉ (*halkan, rosszalón felszól:*)
De Milike!

MILIKE: Miért késett le, Hugó bácsi? Nem látta az esküvőt, pedig olyan szép volt! nem ette meg az ebédet, pedig olyan jó volt!

WERNER (*némán és szerényen kéri Milikét, hogy ne foglalkozzék vele és a káplánnal beáll a többi négy mögé.*)

HERCEG (*diszkréten reszeli a tortát.*)

BÁRÓ (*diszkréten csendre inti feleségét, aki nem beszél:*) Ss!

BÁRÓNÉ (*némán kérdi az urától, hogy mit akar tőle:*) ?

HERCEG: Kedves lányom, kegyelmes asszonyunk!

BÁRÓ (*diszkréten:*) Halljuk! (*a feleségéhez*) Ss!

HERCEG: Most, amikor családi tradícióinkhoz hiven, megjelentünk a Corti Károlyváriak hálótermében, mely jó urunk, második András óta annyi nemzedékünk születését és halálát látta már, most, ami

kor megjelentünk, hogy Téged, mint e ház mától való urnőjét üdvözlünk, nem akarom boldog óráid elkövetkezését hosszú és hiábavaló beszéddel hátráltatni. Családi tradíciónk diktálja, hogy neked itt, éppen e helyen, ragyogóan szép életet, áldást és derűt kívánjunk. De ha e családi tradíciónk nem volna, akkor is eljöttünk volna, szívünk sugallatát követve, hogy elmondjuk: sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk. *(Szertartásosan kezet csókol Milikének.)*

BÁRÓNÉ *(elzokogja magát, de nagyon diszkrétén.)*

BÁRÓ: Ss!

AMÁLIA: Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk! *(Kezet csókol.)*

(Herceg és Amália megindulnak kifelé, de az ajtóban várják báró és báróné csatlakozását.)

BÁRÓ *(előbb megcsóválja a fejét, aztán):* Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk!

MILIKE *(miközben az apja a keze fölé hajlik, megcsókolja az apja fejét.)*

BÁRÓNÉ *(sirástól elfogott hangon):*

Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk!

HERCEG (*int a báró felé, hogy jöjjenek.*)

BÁRÓ (*halkan*): Malvin! (*Mennek ki.*)

KAPLAN: Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk. (*Kezet csókol, kimegy.*)

6. jelenet. Milike, Werner

WERNER (*lassan, vontatottan*): Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk. (*Körülnéz, mikor látja, hogy senki sincs már a szobában.*) Nagyon... nagyon boldog legyen a kis kegyelmes asszony! (*kezet csókol.*)

MILIKE: Mi az? Hugó bácsi? Mi esett a kezemre? Egy könny? Csak nem sirsz, Hugó bácsi?

WERNER (*a könnyön át mosolyogni próbál*): Hát... istenem... mi kegyelmes asszonyunk... Ha az ember meg van hatva, sir. Nincs azon semmi. Nem is szégyelem.

MILIKE: De Hugó bácsi! Éppen te képviseled a lakodalmomon a meghatottságot? (*Tréfásan megfenyegeti.*) Biztosan

a papa megbizott vele. (*Tettetett feszes-séggel.*) Köszönöm, cégünk tradíciója nevében!

WERNER: Hogy tud tréfálni! És még azt mondja, hogy elfogult! Boldog-e a . . . (*bajban van a megszólítással*) a kegyelmes asszony?

MILIKE: Hogy a kegyelmes asszony boldog-e, azt én, lovag ur, nem tudom. De ha a lovag ur azt hiszi, hogy engem kegyelmes asszonynak fog titulálni, akkor te, Hugó bácsi, nagyon tévedsz.

WERNER: De Milike!

MILIKE: Milike ellenben, aki én vagyok és maradok is, teljes tisztelettel, az nagyon boldog volna, ha mindez a sok ceremónia nem volna, ha az emberek itt is szépen szabadon mozognának, mint egyebütt, ha nem volnának ennyire halkak és illemtudóak és ha úgy beszélnének, ahogy a szájukra jön a szó.

WERNER: Ezt meg kell szokni, Milike. (*Kicsit sóhajt.*) Sok mindent meg kell szokni.

MILIKE: Hát majd megszokom, Hugó bácsi. Légy nyugodt. Semmi jóhoz nem nehéz hozzászokni. A mama megszokta,

hogy ő báróné, én megszokom, hogy hercegné vagyok, a lányom majd megszokja, hogy ő királyné lesz, mert ez a mi családkunk már csak ott végezheti. De még akkor is, mikor a lányomat majd koronázni fogják, akkor is ragaszkodni fogok ahhoz, hogy Hugó bácsi Milikének szólítson és pedig ne Kegyed Milikének vagy Ön Milkének, hanem Te Milikének, úgy, ahogy ezelőtt mindig.

WERNER: Az azért nem úgy van, Milike...

MILIKE: Mi nincs úgy?

WERNER: Ez a mi barátságunk. Mi köztünk nem is olyan nagy a korkülönbség. Ez az egész Te Milike és Te Hugó bácsi csak onnan származik, hogy én már praktikáns voltam a papánál, mikor még te egészen kicsi baba voltál. De azért nem is olyan nagy a korkülönbség közöttünk... Te nem vagy husz és én még nem vagyok negyven.

MILIKE: Eriggy már! Ez nem elég nagy korkülönbség? Különben igazad van, lesz ennél nagyobb is köztünk.

WERNER: Nagyobb? Ennél?

MILIKE: Hát persze. Mikor majd én

kezdem letagadni az éveimet! De te, Hugó bácsi, azt hiszem már most letagadsz a tieidből!

WERNER: Nem... isten bizony..., nem vagyok még negyven.

MILIKE: Negyven... negyven...
(hirtelen) Mondd Hugó bácsi, ezt még sohasem kérdeztem tőled: voltál-e már te szerelmes?

WERNER (ijedten): Hogy jut eszedbe? Miért kérded? Éppen ma? Mért éppen ma kérded?

MILIKE: Ha tegnap itt lettél volna, már tegnap megkérdeztem volna. Vagy tegnapelőtt, vagy még régebben. Mióta szerelmes vagyok.

WERNER: Szerelmes?

MILIKE: Igen. Ez ugye furcsa? Resteltem is. Egy egészen modern menyasszony, mint én! Egy érdekházassági menyasszony, mint én! De nem tehetek róla! Ez a princ, ez az én vőlegényem, illetve az uram, mert hiszen tul vagyunk már az esküvőn, hogy ez milyen drága fiu! Nem is hittem volna!

WERNER: Szerelmes vagy az uradba?

MILIKE (nevet): Mit szólsz hozzá?
Az utolsó napokban beleszerettem. Olyan

csendes, olyan jó, ha nem férfi volna, azt lehetne mondani, hogy bájos. És olyan is, mint egy lány! Zavarba jön és elpirul. És ha valami nem tetszik neki, akkor sem haragszik, akkor is elpirul, mintha szégyelné magát.

WERNER: Hát . . . fiatal fiu még.

MILIKE: Huszonnégy lesz a jövő héten. Én még husz se leszek, de nálam is fiatalabb. Fogadjunk, Hugó bácsi, hogy a princ, az én uram, ez a nagy kamasz gyerek, kevesebb kostonériát tud, mint én.

WERNER (*elmosolyodik*): Hogy te mit tudsz, Milike, azt te tudod. Hogy a princ mit tud . . . Hát én azt nem tudom.

MILIKE: Szóval: szerelmes vagyok. És most érdekel, hogy mások is szerelmesek-e? Hogy ez hogy is van? Azért kérdeztem meg tőled. Mondd hát meg szépen: voltál-e már szerelmes?

WERNER: Szép volt a mennyegződ, Milike?

MILIKE: Most ne arról beszélj! Azt mondd meg, hogy voltál-e már szerelmes?

WERNER (*huzódózva*): Muszáj erre felelni?

MILIKE: Ez nem törvényszéki tárgyalás. Itt muszáj felelni a kérdésre.

WERNER: És épen most? Időd sincs rá, hogy végighallgasd.

MILIKE: Időm van, mert itt minden olyan program szerint megy, amit a családi tradíció előír. Amálka és az anyám majd megjelennek, hogy levetköztessenek, akkor te elmégy, Hugó bácsi. De addig megmondod, hogy voltál-e már szerelmes?

WERNER: Nem mondom meg!

MILIKE: Megmondod!

WERNER: Mért mondanám meg?

MILIKE: Mert én kérek rá . . . (*megfogja a kezét*).

WERNER: Á . . . nem lehet neked ellentmondani!

MILIKE: Nem ám!

WERNER: Hát . . . voltam-e? (*Furcsa hangsúlylyal.*) Nem voltam . . . (*Kis szünet.*)

MILIKE: Na?

WERNER: Mit kérdezel?

MILIKE: A többit! Ez a mondat nem úgy hangzik, mintha be volna fejezve. Valami még lóg a levegőben.

WERNER (*vontatottan*): Neeem! De hogy. Be van fejezve.

MILIKE: Nincs, ha mondom! Így

mondta: (*Utánozza.*) Nem voltam . . .
Mintha ez hiányoznék belőle: De vagyok.

WERNER: Hm. Hát . . . hát ez hiányzik belőle. Eltaláltad.

MILIKE (*tapsikol örömeiben*): Ne mondd! ne mondd! Jaj, milyen érdekes! Mégis tudom én, hogy mit kell kérdezni. Te szerelmes vagy, Hugó bácsi? Pedig te csak egy száraz üzletember vagy! Mindig úgy képzeltem, hogy te vagy a papa asztalfiókja.

WERNER: Hogy érted ezt?

MILIKE: Ugy, hogy a papa lovai az istállóban állnak, az autói a garázsban, az üzletei te benned. És lám, te, az asztalfiók, szintén szerelmes vagy!

WERNER (*lehorgasztja a fejét*): Az vagyok. Látod . . . milyen butaság!

MILIKE: Miért volna butaság?

WERNER: Mert . . . mert nincs értelme . . .

MILIKE; Az nem baj! Nézd, én úgy örülök, hogy szerelmes vagyok. Te nem örülsz neki?

WERNER: Nem.

MILIKE: Az lehetetlen, Hugó bácsi. Akkor talán a tied nem az igazi szerelem. A szerelem öröm.

WERNER: A szerelem bánat.

MILIKE: Csupa ragyogó fény!

WERNER: Csupa nagy sötétség!

MILIKE: Ujjongás, repülés, ének!

WERNER: Kinlódás, zuhanás, sirás.

MILIKE: Milyen különös! Csak nem beszélhetünk ugyanarról a dolgról, amikor ennyire különböznek a szavaink?!

WERNER: Éppen ... látod ... éppen, mert ugyanarról, sőt egészen ugyanarról... (*abbahagyja, erős próbál lenni.*) Mondd, Milike, miért kinzol meg éppen engem a lakodalmaid napján?

MILIKE: Piti, piti! (*összeteszi a két kezét*) Ne haragudj, Hugó bácsi, hogy kinzolak. De olyan érdekes vagy; ilyennek még sohase láttalak. Kit szeretsz?

WERNER (*megdöbbenve*): Mi? Mit kérdezel?

MILIKE: Hogy kit szeretsz?

WERNER: Azt mondtam meg?

MILIKE: Igen, mondd meg nekem, mi olyan régi, jó pajtások vagyunk!

WERNER: Neked mondtam meg? Nem mondom.

MILIKE: Hát akkor csak azt, hogy asszony-e?

WERNER: Neeem. Még nem asszony!

MILIKE: Lány! Mért nem veszed akkor el?

WERNER (*kinlódik*): Neem! Már nem lány.

MILIKE: Jaj, Hugó bácsi! mondd meg, hogy ki az? Ismerem?

WERNER: Az... Milike... az...

7. jelenet. Voltak, báróné, Amália

INAS: Méltóztassanak!

(*Báróné és Amália jönnek.*)

WERNER: Majd máskor, Milike... majd máskor! Majd egyszer... talán. Vagy soha.

MILIKE: Pá, Hugó bácsi. Isten megáldjon. Kivánom, hogy olyan boldog légy a szerelmedben, amilyen én vagyok az enyémben.

WERNER (*keserűen mosolyog*): Hát látja, kegyelmes asszony, ez az, ami lehetetlen.

BARÓNÉ: Werner! Maga még itt van? Milike, te még nem vagy egyedül?

MILIKE: Mama, te már nem vagy meghatva?

WERNER (*meghajtja magát*): Már nem vagyok itt, méltóságos asszony. (*El.*)

8. jelenet. Voltak, Werner nélkül

MILIKE: Már egyedül vagyok, mama!

BARÓNÉ: Szállj le a trónról, Milikel!

AMALIA: Bizony, gyere le, hogy levetköztethessünk.

MILIKE: Vagyis ragaszkodtok ahhoz a mókához, hogy *ti* vetköztessetek?

AMALIA: Jaj, ne mondd azt, hogy móka! Isten ments, hogy apa meghallja! Mindez a legkomolyabb dolog. Más komoly dolog nincs is a világon, csak ez. A Családi Tradíció.

MILIKE: Kérem átadni neki üdvözlétemet!

BARÓNÉ: Mili!

AMALIA: Van itt egy nagy könyv a könyvtárban, de roppant kedves kis képek vannak benne; én azért szerettem sokszor belekukucskálni. Az áll a födelén nagy piros meg fekete betűkkel: Ceremoniále Cortiense. A két cé akkora, mint az öklöm. És abból olvassa ki a káplán, hogy mit, hogyan kell csinálni. És apa mindig rábólint, mintha ő is ott lett volna ezelőtt három vagy négyszáz évvel és látta volna, hogy mit hogyan csináltak és bizonyítja, hogy helyesen van felírva. (*A vet-*

köztetés e jelenet alatt a szoba egyik sarkában, a publikumtól messze és nagyon diszkréten történik.)

MILIKE: Nem! a cipőmet nem engedem! Azt magam vetem le! Nevetséges! Nem vagytok a cselédeim!

AMÁLIA: Mindenki cselédje a legidősebb Corti-Károlyváry feleségének.

MILIKE: Ki mondja?

AMÁLIA: A nagy könyv.

BARÓNÉ: Egész okos könyv! Ne mozdogj, Milike, nem tudlak kikapcsolni.

MILIKE (*nevet*): De ha csiklandozol! A szobalányom ügyesebb! Majd ha már sokáig voltam a legidősebb Corti-Károlyváryi felesége, akkor beíratom abba a nagy könyvbe, hogy mindenki számár, aki elő akarja írni, hogy a lakodalom napján mit hogyan kell cselekedni!

BARÓNÉ: Mili! Miket beszélsz!

MILIKE: Amiket gondolok! (*Nevet.*) Te, Amália, mondd, abban a nagy könyvben ez az utolsó instrukció?

AMÁLIA: Melyik?

MILIKE: Ez a vetköztetés? (*Nevet.*) Utána nincs semmi?

AMÁLIA: Egyebet nem olvasott ki a káplán. A menyegzői ruhát itt, a nagy falis

szekrényben kell elhelyezni, ahol megmarad . . . a hercegasszony halála napjáig.

MILIKE: Nagyon komoly könyv lehet. Olyasféle, mint minálunk a főkönyv.

BARÓNÉ: Ez a csipekcsokor le fog szakadni.

AMÁLIA: Az nem baj. Mert ezt a ruhát csak akkor veszik elő.

MILIKE: Mikor?

AMÁLIA: Akkor . . . Ebben temetik a hercegasszonyt.

MILIKE: Az rossz lehet!

AMÁLIA (*megcsodálja*): Milyen szép vagy te, Milike.

MILIKE: Minden nő szép a lakodalma napján.

AMÁLIA: Akkor én sohase leszek szép!

MILIKE: Hogy mondhatsz ilyet!?

BARÓNÉ: Mintha azt mondaná, hogy sohasesem lesz lakodalma. Ilyet nő ne mondjon!

AMÁLIA: De én azt mondom. Én tudom, hogy csunya vagyok.

MILIKE: Amálka! Éppen olyan vagy, vonásról-vonásra, mint a princ!

AMÁLIA: Igen. Ez a furcsa. Hogy ugyanaz, ami egy férfi-arcon szép, mert

Tibor szép fiu, ugyanaz egy nőin csunya.
Én csunya vagyok.

BARÓNÉ: Ilyet nő ne mondjon! A férfiről azt mondják, hogy csak egy fokkal legyen szebb, mint az ördög. De a nő lehet egy fokkal csunyább is, mert azért mégis nő. Pláne, ha princessz!

MILIKE: Ugy van! ugy van! ugy van!

AMALIA: Épen azért, mert princessz vagyok. Nincs az országban tiz olyan család, amelyikből valaki engem elvehetne, a papa beleegyezésével. A többi mind mezaliánsz volna. *(A szereplőt kérem: mezaliánszot mondjon és ne messzaliánszot.)*

MILIKE: Mezaliánsz! Az a szép házasság! A szatymazi Singer-lányt, a Szegedy Milike bárónőt, elveszi egy Corti-Károlyvály herceg! Nekem bizonyisten tetszik!

BARÓNÉ: Milike, ne légy neveletlen!

MILIKE: Hát nem ugy van?

AMALIA: Ó, ti bárók vagytok... Az apád főrend, és gazdagok vagytok.

MILIKE *(nevet)*: Eriggy már, Amálka, eriggy már! Hol volt mindez huszonhárom év előtt!?

BARÓNÉ: Megtiltom, hogy ilyeneket beszélj!

MILIKE (*kedvesen*): Nekem nem lehet semmitse megtiltani! Mindenki cseledje a legidősebb Corti-Károlyváry feleségének.

BARÓNÉ: Ki mondja?

MILIKE: Az a könyv.

BARÓNÉ: Ugyan! Könyv!

MILIKE: Nagyon okos könyv lehet. Te mondtad!

BARÓNÉ: Különben huszonhárom év előtt te még a világon sem voltál!

MILIKE: De a báróság se! Bizony, Amálka, kis sógorasszony, ez egy mezaliansz, a javából! Hogy fölfelé mezalial-e az ember, vagy lefelé, az mindegy!

AMÁLIA: Ó, a papa meg nem engedné, hogy én ahhoz menjek, akit szeretsz, ha az illető nem volna egyenrangú...

(Közben valahol az öltözködés elkészült. Minél előbb, annál jobb. Milikén éjszakai pongyola van, könnyen levethető.)

MILIKE: Hát volna olyan?

AMÁLIA: Milyen?

MILIKE: Akit szeretsz?

AMÁLIA: Ó, Istenem!...

BARÓNÉ (*halkan a lányához*): Ne faggasd! Apád azt mondta, hogy...

AMÁLIA (*közbe*): Tudod, Milike...
(*Zavartan nézeget a báróné felé.*)

MILIKE: Anyuskám... a toalett kész;
a nagy könyv parancsának eleget tettünk.
Kezedet csókolom, anyuskám, isten veled!

BÁRÓNÉ: Hogy én most elmenjek?

MILIKE (*nevet*): Hát itt nem marad-
hatsz, az biztos. Már a legrégebbi családok-
nál úgy volt, már Ádám és Évánál is, hogy
a mama ilyenkor távozott.

BÁRÓNÉ: És Amélie? (*Franciásan.*)

MILIKE (*utánozza*): Emélie még itt
marad egy percre.

AMÁLIA: Ugyis én kell, hogy jelent-
sem Tibornak, hogy Milike várja.

MILIKE: Na látod! Ugye, hogy volt
a nagy könyvben még egy instrukció?!

AMÁLIA: Ez az utolsó, igazán.

BÁRÓNÉ (*fájdalmasan*): El sem bu-
csuzol tőlem?

MILIKE: Hiszen nem utazom el,
mama. Különben is már elbucsuztam.

BÁRÓNÉ: Csak így? A menyegződ
napján? (*Hüppög.*) És apádat megcsókolt-
ad a... a kézcsóknál. Engem nem.

MILIKE: Ne légy féltékeny, mama.
Neked is kiadom az anyai jussod. (*Meg-*

csókolja.) Tessék. Kezedet csókolom, anyuskám.

BARÓNÉ (*megint meghatva*): Isten megáldjon, lányom! Isten megáldjon! Édes, aranyos, egyetlen gyermekem, drága kis madaram! Isten megáldjon! (*Kifelé megy, sirva.*)

MILIKE: Anyus, aki sir, annak nincs igaza. A papától tudom!

BARÓNÉ (*esetleg visszaszaladhat még egyszer összecsókolni a lányát*): Isten megáldjon! (*El.*)

9. jelenet. Amália, Milike

MILIKE: Hát most, Amálka... hamar mondd el... de nagyon hamar!

AMÁLIA: Mit?

MILIKE: Szerelmes vagy?

AMÁLIA (*némán bólint, lesüti a fejét*).

MILIKE: Nagyon?

AMÁLIA (*némán bólint*).

MILIKE: És boldog vagy, ugye?

AMÁLIA (*némán nemet int*).

MILIKE (*csodálkozva*): Nem? Nem telik örömed benne?

AMÁLIA: Nem. Szenvedek.

MILIKE (*kicsit megütődik*): Hát... ez furcsa. Mindenki szerelmes és boldog csak én vagyok.

AMÁLIA: Ugy irigyellek! Nem, ne úgy vedd!... örülök neki, de mégis irigyellek, ahogy ma elnéztelek Tiborral! Milyen szépek vagytok! Hogy illetek egymáshoz! És hogy szeretitek egymást! Csak úgy sugárzott az arcod egész nap. És én arra gondoltam, hogy az enyém sohase fog úgy ragyogni, rajtam sohase lesz mirtus, én sohase simulhatok ahhoz, akit szeretek!

MILIKE: De mért? mért nem? Nem értelek.

AMÁLIA: Csak. Ez biztos. A vége az lesz, hogy a papa zárdába küld. Ha megtudja... hogy kit szeretek... (*Elsirja magát.*)

MILIKE (*Wernerre gondol*): Te is? (*Gyöngéden*) Ne félj, Amálka! nem küld zárdába. Akkor már én is itt leszek. Minden máskép lesz. Ne haragudj, hogy kérdeztelek. Ugy látszik... nem szabad senkitől megkérdezni, hogy szerelmes-e?

AMÁLIA: Köszönöm, hogy megkérdezted. Olyan jól esik őszintén beszélni valakivel. Apával nem lehet.

MILIKE: Velem mindig lehet majd.

AMÁLIA: Olyan jó vagy! Olyan kedves! *(Csókolgatja a kezét.)*

MILIKE: Na! ne bolondozz! Akkor vége az audienciának! Majd máskor beszélgetünk róla. Mindent elmondsz nekem.

AMÁLIA: Igen... majd máskor. Isten veled, Milike, légy boldog Milike! Eloltsam a csillárt, Milike?

MILIKE: Ahogy a nagy könyvben áll, csak úgy! *(Nevet.)* Mindent úgy! Amíg tart az instrukciókban! Van rá instrukció?

AMÁLIA: Azt már nem tudom. De eloltom. *(Halkan.)* Szép... álmokat... Milike!

MILIKE: A viszontlátásra!

10. jelenet. A princ, Milike

Egy nagy állólámpa ég és a Mária-mécs.
Az egész szobában félhomály.

MILIKE *(szembefordul azzal az ajtóval, amelyen át a princnek jönnie kell és feszült figyelemmel néz oda).*

(Az ajtó kinyílik, két oldalt két inas jelenik meg, magasratartott karos gyertyatartókkal.)

EGYIK INAS: A kegyelmes ur!

MASIK INAS: Méltóztassék!

A PRINC (*megjelenik a küszöbön, megáll. Frakkban van, nagy fehér virággal a gomblyukában*): Kezét csókolom!

MILIKE: Isten hozta én nálam. (*Inasok el.*)

A PRINC (*Milikéhez megy*): Sok szerencsét, boldogságot én kegyelmes asszonyom!

MILIKE: Jé! hát magának is mondani kell?

A PRINC: Igen, így illik.

(Szünet.)

MILIKE (*nagyon kedvesen, kicsit elfogódva*): Üljön le, Tibor.

A PRINC (*leül egy székre, szemben a sezlonggal, amin Milike ül*): Köszönöm.

MILIKE (*kérően*): Ne oda ...

A PRINC: Ne ide?

MILIKE (*kérően*): Ne. Ide. Mellém.

A PRINC (*odaül*): Igen. Ide.

(Szünet.)

MILIKE: És most ... most ... mind a ketten zavarban vagyunk.

A PRINC: Igen ... zavarban. Maga is?

MILIKE: Én is. Maga is?

A PRINC: Én is.

MILIKE: Tulajdonképen haragszom arra a nagy könyvre.

A PRINC: Melyikre?

MILIKE: Amelyiken nagy betűkkel az áll, hogy Ceremoniále Cortiense.

A PRINC: Tud róla?

MILIKE: Amálka megmondta, hogy van egy ilyen könyv.

A PRINC: És mért haragszik rá?

MILIKE: Mert úgy rendelkezik, hogy mi egész nap alig láttuk egymást és magunkra egy percig sem maradhattunk... Csak most.

A PRINC: Igen. Csak most.

MILIKE: Különben nem is haragszom rá. Mert így kedvesebb. Egész nap mindenkiel beszélgethettem, csak magával nem. Most annál szebben fog hangzani, amit maga mondani fog.

A PRINC: Igen. Szebben.

(Szünet.)

MILIKE: Én annyi mindent akarok mondani magának! Hiszen alig ismerjük egymást! Soha a mátkaságunk alatt nem voltunk egyedül. Mindig másokkal foglalkoztunk; még csak jól rá se bámulhattunk egymásra, ahogy kell.

A PRINC: Igen, az kell.

MILIKE: Ha az emberek nem olyan előkelő környezetben élnek, mint mi, akkor a környezet vigyáz rá, hogy egyszer-egyszer mindenki eltávozzék a szobából és a menyasszony, meg a vőlegény zavartalanul együttmaradhassanak, hogy... hogy tévedésből megcsókolhassák egymást, mert... mert kíváncsiak egymás csókja izére.

A PRINC: Kíváncsiak.

MILIKE: De így se rossz... ilyen ceremóniásan. Így még kíváncsiabbak vagyunk. Tanult maga történetet, Tiborka?

A PRINC (*örül, hogy a beszéd más-hova terelődött*): Ó, hogyné! Persze! Tanultam.

MILIKE: Akkor hallott róla, hogy a görögöknél volt egy időszak, amikor az új asszony először nem a férjéé volt...

A PRINC (*őszintén elcsudálkozik, mert először hall ilyet*): Ne-em?

MILIKE: Nem, hanem elment Afro-dite templomába, éppen a menyegzője napján és ott egy idegen férfié lett. Előbb. Csak aztán ment hü feleségnek az ura mellé. És ezt a szokást utóbb nehéz volt eltörölni. (*Mosolyogva.*) Nem a férfiak ragaszkodtak hozzá, hanem a lányok.

A PRINC: Ezt, kérem, ezt én nem tanultam.

MILIKE: Rossz tanuló volt, Tiborka. De nem is kérdi, hogy mért mondom ezt el?

A PRINC: De... hogyne! Kérdem!

MILIKE: Azért, mert nálunk most ez a kettő együtt van. A férj is maga, az idegen is maga, Tiborka. Na, ne ijedjen meg tőle! Ha idegen is, nekem nem idegen. Ó, egy princnek könnyü dolga van.

A PRINC (*halkan*): Miért?

MILIKE: Mert miről álmodik minden lány az első babaruhától a menyasszonyi fátyolig? A mesebeli hercegről. A princről, aki eljön érte, ahogy elment Csipkerózsikáért, a nagy-nagy várba, amit körül-nőtt a tüskés bozót... De a sűrű vadrózsa tövise nem bántotta a princet, aki keresztülment a vadrózsa-bozóton és megtalálta Csipkerózsikát, ülve, alva, tüvel a kezében (*Eljátszandó.*) és homlokon csókolta. (*Ezt áhitattal mondta, még Csipkerózsá-pózban; hirtelen kimozdul belőle.*) Jaj, Is-tenem! Csak volna egy tű a kezemben!

A PRINC (*elcsudálkozik*): Minek?

MILIKE: Mert... mert akkor a Princ homlokon csókolna!

A PRINC (*udvariasan eléri a célzást*): Ó persze! (*Nagyon futólag homlokon csókolja.*)

MILIKE: Lássa Tiborka: akiről minden lány álmodik, a mesebeli herceg, eljött értem. Én értem igazán eljött. És a mesebeli herceget minden lány szereti... Még mielőtt eljönne, már szereti... (*Mind halkabban.*) És amikor igazán eljön, akkor még jobban szereti! (*Egész halkán.*) Minden lány fülig szerelmes a mesebeli hercegbe.

A PRINC: Minden lány.

(*Szünet.*)

MILIKE (*kicsit szégyenlősen*): Én is lány vagyok.

(*Szünet.*)

MILIKE (*nagyon diszkréten elneveti magát*): Tiborka! Princ!

A PRINC: Parancsol?

MILIKE: Nem vesz észre valami furcsát?

PRINC: Én, furcsát? Mit?

MILIKE: Hogy csak én beszélek. Én most már annyi mindent elmondtam... Talán nem is kellett volna *ennyit*. De mert zavarban vagyok, többet mondok el, mint

amennyit akartam. Maga is zavarban van, de maga kevesebbet mond el. Semennyit. Most magán a sor, most maga beszéljen!

A PRINC: Milike, ne haragudjon rám ... én nem tudok ... nem ... nem ...

MILIKE: Mit?

A PRINC: Beszélni. Sohase tudtam. Már az iskolában ... Mindig úgy küzdtem a szóval. Olyan világosan érzem, amit érzek, de nem tudom szóba gyürni. Nem akar. (*Az ajkába harap.*) Nem hagyja magát ...

MILIKE (*mosolyogva*): Hát ... hát mondja el másképp. Ne szóval!

A PRINC: Nem tudom. Megijedek. Magamtól, mindentől.

MILIKE: Hát nincs mondani valója?

A PRINC: Van ... van! De én nem tudom, hol kezdjem. Ugy gomolyog a fejemben, majd szétfeszíti. A halántékom kidagad ... De félek, hogy nem jól fogom mondani ... hogy ... hogy ...

MILIKE: Milyen gyerek! Nem kell annyira félni! Majd én segítek Tiborka. Hát mondja szépen: Szeret?

A PRINC (*riadtan*): Ó ... azt ... azt ne kérdezze!

MILIKE (*elcsodálkozva*): Ne... ne kérdezzem?

A PRINC: Azt ne... most már ne...

(Szünet.)

MILIKE (*kimeredt szemekkel*): Azt... ne? Hát... hát mit kérdezzek? (*Vonzatottan.*) Princ... szeret?

(Szünet.)

A PRINC (*összeszorítja a száját, úgy hallgat*).

MILIKE: Szeret?

A PRINC (*csendesesen*): Nem.

(Szünet.)

MILIKE (*mint aki felébred*): Mit mond... Tiborka?... mit mond? Csak tréfál, ugye?... mondja, hogy tréfál!...

A PRINC (*halkan, határozottan*): Nem.

MILIKE: Komolyan beszél?... Komolyan azt mondja, hogy... (*fél a szótól*) nem... szeret?

A PRINC (*hallgat*).

MILIKE: De... de hisz ez iszonyu...

A PRINC (*halkan*): Nem akartam megbántani.

MILIKE: Nézze... nézze... milyen hideg lett a kezem... nézze, alig dobog a szívem... (*Odavezeti a princ kezét.*) Ki ment az élet belőlem... ez rettenetes... ilyet hallani!

A PRINC: Bocsásson meg. Nehéz volt kimondani. De én nem tudok hazudni, nem tudok! Azt hittem, hogy most már nem kérdezi és akkor nem kell megmondanom. Reszkettem tőle, hogy mégis megkérdi. Nem is hallottam, mit beszél, csak arra figyeltem, hogy kérdezi-e, most, amikor már késő... És kérdezte, meg kellett mondanom. Mondtam volna, hogy igen?

MILIKE: Nem, nem... Azt sem szabad. De hát az istenért, mért hagyta idáig jutni?

A PRINC: Igaza van. Nem lett volna szabad. De higgye el, nem akartam megcsalni. Őszinte akartam lenni magához, mingyárt az első percben, mert láttam, hogy maga kedves, jó, derék, ártatlan lány, akinek semmi köze ahhoz, ami közöttünk folyik. Ahhoz, hogy engem eladtak a pénznek, magát eladták a címnek. Miért? Hogy a birtokot ne kelljen eladni, hát inkább engem. Kérem, ne haragudjon, nem akarom egy helytelen szóval sem...

Maga nem tehet róla... De higgye el, én sem. Ha közben megkérdezte volna, én magának megmondtam volna, hogy nem. És biztos voltam benne, hogy akkor maga elintézi. Láttam, hogy tud akarni. Én nem tudok. Belefáradtam. S ha ahhoz nem is lett volna energiám, hogy az igazat kérészetlenül megmondjam: hogy hazudjak, ahhoz sem lett volna erőm. Ahogy nem volt most sem. Milike, miért nem kérdezte már előbb? Vagy ha már nem kérdezte, amig segíthettünk volna magunkon: mért kérdezte most, amikor már mindennek vége?

MILIKE (*maga elé*): Jaj! a mesebeli herceg és Csipkerózsika! Persze... már nincsenek mesék! És én mosolyogtam rajta, mikor a világ azt hitte, hogy érdekházasság! Hogyan lehet érdekházasság egy huszonnégyéves fiú és egy tizennyolcéves lány között, ha a fiú kedves és jó és a leány... Hát mondja: csunya vagyok? Kellemetlen? Visszataszító?

A PRINC: Nem, nem! A világért sem!

MILIKE: Vagy mert nem komédiázom? Mert azt mondom mindig, amit gondolok? Ez kibírhatatlan?

A PRINC: Nem! Nem! Ne bántsa önmagát. Nem magában van a hiba.

MILIKE: Hát akkor hogy lehet, hogy valaki engem nem szeret? Az lehetetlen! Engem mindenki szeret. (*Melegen*). Maga nem, Tiborka?

A PRINC (*nehezére esik*): Én nem.

MILIKE (*inkább magának*): De mért nem? mért nem?

A PRINC: Nem tudom. Csak. Nem.

MILIKE: Így . . . így nem lehet élni. Hogy engem éppen az ne szeressen, akit én szeretek. (*Nagyon szeliden kezdi, feljebb megy.*) Mert szeretem magát, Tiborka. Mért ne mondhatnám meg? Én nem szégyellem, hogy . . . hogy szerelmes vagyok magába, princ. Én nem magyarázom úgy a női büszkeséget, hogy ezt titokban kelljen tartanom. Mikor elkezdtem szerelmes lenni magába, szerettem volna kikiabálni . . . De nem tettem. Hogy annál édesebb legyen, mikor majd megmondom magának. (*Fájdalmasan.*) Hát most megmondhatom! Hogy már napok óta alig bírok magammal, hogy a nyakába ne essem és össze-vissza ne csókoljam . . . És mikor bejött, most, az imént, remegve vártam, hogy elkapja a derekamat, bele-

harap a számba és szétcsókolja a hajamat és lecsókolja a ruhát rólam és én megté-
 bolyodom az örömtől, hogy mennyire sze-
 ret engem, akit én is annyira szeretek!...
 (*Vontatottan.*) És akkor azt mondja, hogy
 nem. Nem. Nem szeret... (*Kicsit ide-
 gesen.*) Ez lehetetlen! Ezt nem hiszem el.
 Kell, hogy szeressen, Tiborka, kell, hogy
 szeressen! (*Kicsit megfogja a vállát.*) Kell!
 Mondja, hogy szeret!

A PRINC (*ránéz*): Mondjam?

MILIKE: Igen! Mondja! Hallani aka-
 rom!

A PRINC: Hazudjam?

MILIKE (*kicsit hisztériásan*): Ha-
 zudja! hazudja! hazudja! Hogy élhessek!
 Hogy jól érezhessem magam! Hogy bold-
 og lehessenek! Nem akarok boldogtalan
 lenni! Nem akarok!

(*Szünet.*)

A PRINC (*csendesen*): Akkor...

MILIKE (*nyugodtabban*): Milyen bo-
 londság! Ne mondja, Tiborka! Mért mon-
 daná? Mi értelme volna most már a ha-
 zugságnak? Hiszen nem is szabadna el-
 hinnem. Hiszen most már tudom az iga-

zat. Ne féljen, nyugodt leszek. Hát nem szeret, Tiborka?

A PRINC (*már alig meri mondani*): Nem.

MILIKE: Akkor mért vett el?

A PRINC: Apám így kívánta.

MILIKE: Mért nem ellenkezett?

A PRINC: Nem lehet ellenkezni az én apámmal. Én már nem tudok.

MILIKE: De ha maga nem akarta?

A PRINC: Nincs már akaratom. Belefáradtam abba, hogy ne akarjam, amit akarok. Belepusztult az akaratom. Maga nem tudja, mi az: hercegnek lenni és koldusnak. Mindenhez odajutni, mert a rangom visz, semmihez sem nyulhatni, mert a zsebem nem engedi. Örökké a legfényesebb nyomoruságban élni. Mindig vágyini és önuralommal leszoktatni magamat a vágyakozásról. Mindenre, ami kellene, azt mondani, hogy nem kell, hiszen ugyis hiába kellene! Terített asztal mellett koplalni, piros poharak mellett szomjazni! Maga nem tudja, mi az, szegény hercegnek lenni!

MILIKE: Szegény herceg!

A PRINC: Ugy fáradt el az akaratom. Ezt meg sem értheti, aki szabad. Maga mindig azt teheti, amit akar.

MILIKE: Mindig.

A PRINC: Én soha. Mindent a családi tradíció, az apám akarata, a rangom és a szegénységem szerint. Nekem még nem volt egy szabad percem életemben.

MILIKE: Szegény fiu!

A PRINC: Nekem latint és görögöt kellett tanulnom, pedig rajzolni és festeni szerettem volna. De nem volt szabad. Nekem a vakációmát instruktorokkal kellett töltenem, pedig én lovagolni szerettem volna egész nap. De nem volt szabad. Nekem az egyetemre kellett járnom államtudományt és nemzetgazdaságtant hallgatni. Pedig engem nem érdekel az államtudomány. A nemzetgazdaságtan sem érdekel. Nekem egy évig Oxfordban kellett lennem, hogy az angol viszonyokat tanulmányozzam, pedig engem nem érdekel Oxford és nem érdekelnek az angol viszonyok.

MILIKE: Hát mi érdeklí magát, Tiborka?

A PRINC *(őszintén, áhitattal)*: Mária!

(Szünet.)

MILIKE: Ó!... Ugy?... Hát azért!?

A PRINC (csendesesen): Haragszik, hogy megmondtam?

MILIKE: Nem. Most már, hogy a legnagyobb őszinteséget kimondta, elmondhatja a többit is. Hát Mária?

A PRINC: Igen.

MILIKE: Szép?

A PRINC: Gyönyörű.

MILIKE: Szébb, mint én?

A PRINC: Azt én nem tudom.

MILIKE: Persze... hiszen szereti, hát mindegy. És nem vehette el azt a Máriát?

A PRINC (gyöngéden): Kérem, ne mondja így a nevét.

MILIKE: Ó, én nem akarom még a hangommal sem megbántani, aki magának kedves. Majd gyöngéden mondom. Mária nem lehet a felesége?

A PRINC: Arra gondolni sem lehet.

A PRINC: Mért nem?

A PRINC: Mert színésznő.

MILIKE: Tehát Kelemen Mária?

A PRINC: Honnan tudja?

MILIKE: Nem volt nehéz kitalálni! Szegény Tiborka!

A PRINC: Mért sajnál?

MILIKE: Mindenkit sajnálni kell, aki

szerelmes. Hugó bácsit, magát, engem. Nagyön szereti?

A PRINC: Nagyön.

MILIKE: És ő magát?

A PRINC: Nem tudom.

MILIKE: Vágyódik utána?

A PRINC: Nagyön.

MILIKE: És fáj a szive?

A PRINC: Nagyön.

MILIKE: Hát jó, Tiborka. Mi azért jó pajtások leszünk. Nem igaz, hogy engem szeretni kell. Nem is szabad. Ne féljen tőlem. Menjen szépen a szobájába.

A PRINC (*lehajlik, kezét csókol*): Köszönöm!

MILIKE (*simogatja a fiu odahajtott fejét*): És sirja ki magát, ha fáj a szive... és álmodjék arról, akit szeret. Csak arról. Rám ne is gondoljon... Én nem vagyok itt. Vagy ha itt vagyok, csak annyit jelentek magának, hogy ezentúl szabad élete lesz. És hogy ezentúl lehet akaratosa. (*Fölkel és viszi magával a fiut az ajtó felé.*) Isten megáldja, Tiborka! (*Mikor az ajtót beteszi utána*) férjem... megszeli hercegem.

11. jelenet. Milike egyedül

MILIKE (*lassan fölmeleg a trónra, beleül; keserűen*): Sok szerencsét, boldogságot, mi kegyelmes asszonyunk! (*Az ágya felé megy, ott térdre esik, ráborul az ágyra, sir. A sirása elcsendesedik. Eloltja a nagy álló lámpát. Az ágy mellett egy madonnakép van, alatta kis mécs. Csak az világít. Milike leteszi a ruháját, bebújik az ágyba. Csend. Azután felül az ágyban és a két kezét összetéve elmondja a gyerekkori imáját.*)

Én Istenem, jó Istenem,
Lecsukódik már a szemem,
De a tiéd nyitva vagyok,
Te légy az én őrangyalom:
Vigyázz alvó gyermekedre ...

(*Közben a függöny lassan lemegy.*)

MASODIK FELVONÁS.

(Tea a Corti-Károlyvári hercegek budapesti palotájában. Ragyogó hall. M'kor a függöny felmegy, a szin üres. Kis vártatva belép Milike, nyomában a Majordomus.)

1. jelenet. Milike, Majordomus

MILIKE: A bridzs a dohányzóban lesz.

MAJORDOMUS: Parancsára.

MILIKE: A kis Mercédész elment, ahogy rendeltem?

MAJORDOMUS: Igenis, kegyelmes aszony.

MILIKE: Ha megérkezik a vendéggel, a portás azonnal jelezze magának Boldi-zsár, maga a vendéget idevezeti és rögtön jelenti nekem.

MAJORDOMUS: Igenis, kezét csókolom.

MILIKE: Jó. (*Boldizsár indul.*) Igen ... megmondtam, hogy két bridzsasztal legyen?

2. jelenet. Milike, a Princ

PRINC (*belép.*)

MAJORDOMUS: Már a helyükön is vannak, kegyelmes asszony.

MILIKE: Mehet.

PRINC: Két asztal? Nem igen jut két partira. Hiszen csak heten leszünk.

MILIKE: Nem. Nyolcan.

PRINC: Ki lesz a nyolcadik?

MILIKE (*nagyon kedvesen*): Titok.

PRINC: Titok?

MILIKE: Na, hiszen most már megmondhatom, mert egy negyed órán belül ugyanis megtudja. A nyolcadik Kelemen Mária lesz.

(*Kis csend.*)

PRINC: Meghivta Máriát?

MILIKE: Meg. Nézze, princ ... én megbarátkoztam Máriával... ezt talán tudja is... én voltam nála már többször... talán ezt is tudja... Mért ne jöhetne el hozzánk Mária?... Maga tudja, hogy én

minderről másképp gondolkodom, mint mások.

PRINC: Milike, nekem nem volna szabad beleszólnom abba, amit maga cselekszik, mert maga sem szól bele abba, amit én... de... de nem jól tette, hogy meghitta Máriát.

MILIKE: Azt hittem, örömet okozok vele magának.

PRINC: Nem ... nem okoz vele örömet.

MILIKE: Akkor... akkor bocsánatot kérek érte, Tiborka.

PRINC (*nézi*): Milyen furcsa nő maga. *Azóta* egyszer sem beszélgettünk *erről*. Én... én hallottam, hogy maga barátkozik Máriával. Szerettem volna szólni, hogy ne tegye... de nem mertem újra fölvetni ezt a témát, amivel magának olyan nagy fájdalmat okoztam... De most, amikor látom, hogy még fokozni akarja ezt a fájdalmát, megkérem: ne gyötörje magát Milike. Kinos lehet magának ez az érintkezés.

MILIKE: Nem, princ, higgye el, *erről* szó sincs. Én mindenkit szeretni tudok, akit maga szeret.

PRINC: De én... én... (*abbahagyja*)
Mintha azt látnám... én attól félek...

MILIKE: Semmitől se féljen, Princ;
velem mindent, de mindent a világon el
lehet intézni.

PRINC: Most utólag eszembe jut,
mit mondott odalent Károlypusztán. Hogy
Pesten akar élni a szülei mellett... és az-
tán egy hónapban alig egvszer voltunk ná-
luk, attól félek, hogy talán... talán azért
hozott fel Pestre... Mária miatt

MILIKE: Ugyan, Princ! Hoztam? Ne
legven már olyan gyerek. Feljöttünk
Pestre, hová mehettünk volna egyebüvé?

PRINC: Akárhová. És el is kellett
volna mennünk. Jobb lett volna, Milike.

MILIKE: Maga mindenütt bánatos
lett volna.

PRINC: Itt is az vagyok.

MILIKE: Hát ez nem jól van, Princ.
Ezt nem így gondoltam. És ezen szeret-
tem volna segíteni. Miért szomorú? De
őszintén.

PRINC: Nem tudom. Én sem hittem,
hogy szomorú leszek, hiszen maga olyan
jó volt hozzám... annyira vigyázott a
szabadságomra. Maga az enyémre! De
most. hogy jobban látok, elszomorít a

maga nagy jósága. Idehijja Máriát, hogy nekem örömet szerezzen vele és amikor szólok, bocsánatot kér tőlem... Maga én tőlem... Pedig... Nem Milike, nem fogadhatom el ezt a sok kiméletet, szeretetet, gyöngédséget... Nem élhetek vissza vele. (*Elhallgat, csend.*) Milyen furcsa nő maga, Milike.

3. jelenet. Előbbiek, báró, báróné, Werner

BARÓ (*hangja kint*): Na, hol a tisztelt Ház, az én kedves gyermekeim?

PRINC: Még annyi mindent akartam mondani!

MILIKE: Majd máskor, Princ, majd máskor. Nekünk még nincs másunk, csak társadalmi életünk. Kezüket csókolom, anya, apa, isten hozta, Hugókám!

PRINC: Isten hozta önöket, van szerencsém Werner ur.

BARÓNÉ: Képzeljétek, Werner le akar mondani.

WERNER: Na igen... a szanatósriumból a társadalomba, kicsit hirtelen az átmenet.

BARÓ: Werner megengedte magának

azt a luxust, hogy egy hónapot töltsön egy szanatóriumban...

BÁRÓNÉ: Most annál jobban tud majd társadalmi életet zajlani.

BÁRÓ: Tudjátok, Hugó a lányom féblije. (*Megfenyegeti Milit.*) Ugy látszik, még leánykorában elcsavarta a fejét. (*Megfenyegeti Wernert.*)

WERNER: Tartanám szerencsémnek.

BÁRÓNÉ: Nana, Bernát, ilyet azért talán még sem kell mondani. (*A portás harangjele.*) Ellenben a bridzs előtt muszassátok meg a palaist Wernernek, ő még nem látott ilyet.

BÁRÓ: Mert te sokat láttál Malvinákám.

MILIKE (*aki egy kicsit nyugtalan*): Princ, maga legyen a vezetője Hugó bácsinak.

BÁRÓNÉ: Gyere Bernát, jó azt nézni, mikor Werner csodálkozik.

WERNER: Ó, ó, nem is tudom, hogy illik-e csodálkozni! (*El.*)

4. jelenet Milike, Mária

(Kis szünet. Boldizsár hozza Máriát.)

MILIKE (*elébe siet*): Angyalom!

MÁRIA: Angyalom!

MILIKE (*leülteti*): Milyen kedves, hogy eljöttél, Máriám.

MÁRIA: Milyen kedves, hogy meghívtál, Milikém! Bár be kell vallanom, angyalom, hogy egy kis lámpalázzal jöttem ide.

MILIKE: Lámpalázzal? Te?

MÁRIA: Anélkül nincs prömiér, angyalom. Az igazi színészvért végigkíséri az életén. És az, hogy itt vagyok, az prömiér nekem. (*Nevetve.*) Tán még a szívem is dobog egy kicsit. Szeretem nagyon jól tudni a szerepemet. És azt is tudom, hogy mikor nem tudom. Például most, amikor a bridzsben kell fellépnem, érzem, hogy milyen közepes játékos vagyok. A szinpadon azt mondják, jól játszom, a bridzsasztalnál esetleg rosszul.

MILIKE: Ó, csupa elnéző partnereid lesz. Csupa rajongód.

MÁRIA: Halljuk a rajongóim névsorát. Kik lesznek a partnereim?

MILIKE: Az apósom...

MÁRIA: Nagyon kedves ember.

MILIKE: Az édesapám.

MÁRIA: Nagyon kedves ember.

MILIKE: Az uram. *(Egy kis csend.)*

MÁRIA *(nem szól.)*

MILIKE: Az is nagyon kedves ember.

MÁRIA: Az én asztalomhoz osztottad be? Csodálom, hogy nem magadnak foglaltad le.

MILIKE: Tudod, hogy egy férfit nem lehet lefoglalni.

MÁRIA: Ezt én nem tudom. Akit akartam, azt én eddig mindig le tudtam foglalni.

MILIKE: Ezt én még nem mondhatom el magamról.

MÁRIA: Nem baj. Majd megtanulod, angyalom. De hol van az a nagyon kedves ember?

MILIKE: Wernert viszi körül a palotában. Már el is jutottak vagy a szomszéd szobáig. Mindjárt átveszem tőle a társaságot.

5. jelenet, Előbbiek, a Princ

PRINC: Parancsoljon, Milike . . .

MILIKE: Jöjjön, üdvözölje a mi kedves vendégünket.

PRINC: Ó, isten hozta nálunk.

MÁRIA: Jó estét herceg . . .

(Szünet.)

MILIKE (nézi őket): Tibor, amíg a partijuk megalakul, mulattassa Máriát. Addig én leszek a Szegedy-cég csicserősnéja.

6. jelenet, Mária

PRINC: Mária!

MÁRIA (ránéz, nem érti ezt a hangot.)

PRINC: Mária!

MÁRIA: Igen, ezt már hallottam. Üdvözölni akar.

PRINC: Nem . . . nem . . .

MÁRIA: Nem akar üdvözölni?

PRINC: Maga nekem nem mondta, hogy eljön.

MÁRIA: Mért mondtam volna? . . . Nem is tudtam, hogy nem tud róla. De most már tud, talán egy kicsit magához térhetne a meglepetéséből?

PRINC: Kérem, Mária, ne értsen félre . . . én nem tudok hazudni még az arcommal sem. Ha szólt volna, én megmondtam volna, hogy ne jöjjön.

MÁRIA: Ez a vendéglátás furcsán kezdődik.

PRINC: Az én helyzetem . . . a mi helyzetünk olyan különös . . .

MÁRIA: Tibus, Tibike, maga nem tudja, mit beszél.

PRINC: Mária, miért bánik úgy velem, mint egy gyerekekkel?

MÁRIA: Mert maga, bizonyisten, úgy viseli magát. Előbb azt kívánja tőlem, hogy már tegnap terjesztettem volna maga elé a mai napirendemet, aztán egyszerűen haza akar küldeni, mint udvarias házigazda. A felesége meghívott, eljöttem, itt vagyok, maga talán megpróbálna örülni nekem egy kicsit.

PRINC: De ha nem tudok örülni annak, hogy eljött, ide, hozzánk, az emberek közé . . .

MÁRIA: Na! úgy érti, hogy nem örül annak, hogy magukhoz első szóra eljöttem, mikor magához — magához egyáltalán nem voltam hajlandó ellátogatni?

PRINC: Nem, ne úgy értse. De olyan

ferde szituáció, hogy én, aki tudom . . . igen, hogy én most a házigazdája legyek, fogadjam sima szóval, nyilvános bókossal, mint . . . mint egy másik idegen.

MÁRIA: Herceg, ki mondta magának, hogy maga több nekem, mint egy másik idegen?

PRINC: Én azt hittem . . . én nem akartam az lenni

MÁRIA: És ennek már következményei is vannak rám nézve?

PRINC: Én . . . én másnak képzeltem ezt . . .

MÁRIA: Halljuk, mit képzelt és amit képzelt, hogyan képzelte?

PRINC: Mindent máskép. Magát is máskép, Mária.

MÁRIA: De csak nem tartja kötelességnek, hogy olyan legyek, amilyennek elképzelt?

PRINC: Volt idő, amikor nagyon, nagyon szerettem volna!

MÁRIA: Talán lesz idő, amikor én is nagyon-nagyon szeretném majd. Ámbár nem tudom, milyen a maga fantáziája. Attól tartok azonban, hogy maga angyalnak képzelte, aki felhőpárnácskán könyököl és csak arra vár, hogy maga elsétáljon előt-

tem. Az nagyon-nagyon unalmas lehet, kedves hercegem . . . Angyal nem vagyok és így igazán nem tudhattam, hogy maga felbukkan az életemben és kívánságai lesznek velem szemben.

PRINC: Mért akar így elriasztani magától? Néha olyan kedves hozzám, máskor meg mintha szánt-szándékkal volna kegyetlen. Néha úgy tesz, mintha én volnék az egyetlen bizalmasa, máskor meg olyan emberekkel veszi körül magát . . .

MÁRIA: Nézze, princ, bele kell nyugodnia abba, hogy olyan vagyok, amilyen vagyok, sőt, hogy a környezetem is olyan, amilyennek összeválogattam.

PRINC: De én . . . én . . .

MÁRIA: Igen, maga, maga is csak a környezetem. Azt hiszem, nem történt köztünk olyasmi, amiből egyéb következék. Lehet, hogy maga rosszul érzi magát ebben a helyzetben, de az még nem ok arra, hogy én változtassak rajta. Maga megjelent körülöttem és rajongott értem. Ehhez én hozzá vagyok szokva egy kicsit.

PRINC: Maga nem mondta meg, hogy . . .

MÁRIA: Nekem nem kellett semmit mondanom. Mért tiltsam meg az embereket

nek, hogy szeressenek? Miért ne hizeleg-
hetne a hiúságomnak, hogy sokan vannak
és nem is a legutolsó emberek, akik en-
gem szeretnek? De nem is vállalkozhatom
arra, hogy én is szeressem mindazokat,
akik engem szeretnek... Kicsit sok volna.

PRINC: Nem küldött el maga mellől.

MÁRIA (*nevet*): Istenem, a pálya,
amelyen mozgok, nem olyan, hogy el kel-
lene kergetnem magam mellől a férfiakat,
csak azért, hogy ne kompromittáljam ma-
gamat. Másrészt pedig talán nem kell at-
tól félnem, hogy a férfiak, akik velem érint-
keznek, kompromittálják magukat. Nem
is szólva arról, hogy maga szépen, szabá-
lyosan rajongott értem és aztán szépen,
szabályosan megházasodott. Ebből igazán
nem következtehettem arra, hogy épen
maga az, akinek a kedvéért a felhőpárná-
kon csakugyan ki kell könyökölnöm.

PRINC: De néha úgy tett, mintha
szeretne.

MÁRIA: Mert néha úgy éreztem,
mintha szeretném. De hogyha közben
férjhez mentem volna máséhoz, én biztosan
nem vetném a szemére magának, hogy hü-
vösebb hozzám. Maga a házassága után
úgy jött el hozzám, mintha minden a régi-

ben maradt volna. Hát valóban úgy is maradt. Azelőtt is szívesen láttam magam körül, most sem haragszom, ha ott van. Mig ellenben maga meghiv ide . . .

PRINC: A feleségem hívta.

MÁRIA: Tibike, maga úgy látszik, azzal tisztel meg engem, hogy diszkrét leszónná léptet elő. Tibike, ha magának viszonyka kell, amely titokban illatozik, mint az ibolya és akit nem kell látnia, másutt, csak ott, ahol maga akarja és ha úgy kívánja, hogy akinek szép szőnyeges, meleg sarokban fülébe szeretné csókolni az imádlakot, azzal a saját palotájában — jaj, milyen veszedelem! — ne találkozhasson: akkor kedves barátom, azt tanácsolom, válasszon magának egy szerény, de bájos varróleányt, dugja el Budán egy háromszobás lakásba, csukja rá az ajtót és a kulcsot hordja állandóan a mellénye zsebében!

PRINC: Nehéz magát szeretni Máriát!

MÁRIA: Aki nem győzi erővel, az ne is kezdjen hozzá. Általában, kedves szerelmesem, szokják le arról, hogy olyasmit akarjon . . .

PRINC: Az akaratommal ne bántsa, Mária!

MÁRIA: Ó, az a maga hires akarata! Eddig még seholsem láttam. Voltaképen *mit* akart maga? Mellettem maradni, vagy megházasodni? Mert utólag mintha egyiket sem akarta volna.

PRINC: Az akaratomat ne bántsa, Mária. Mindent odaadtam volna magáért, ha olyan lett volna . . . igen, amilyennek képzeltem. Így is odaadtam . . . maga nem is tudja, Mária . . . Mária . . .

MÁRIA (*félbeszakítja*): Szóval maga, kedves herceg, azt hiszi, hogy az Idegen nő a legjobb szerepem. Lehet, de talán nézzen meg a . . .

7. jelenet. Báró, báróné, Werner

BÁRÓNÉ: Na, Werner, mit szól hozzá. Ez egy palota . . . mi?

WERNER: Gyönyörű, gyönyörű, csak azt lehet mondani, hogy gyönyörű.

BÁRÓ: Próbálj neki egy cigányputrit megmutatni és mondd, hogy a Milikée, nem mondja-e rá, hogy gyönyörű?

BÁRÓNÉ (*ijedten*): Te! Nézd! Ki van itt?

BÁRÓ: Ah! Óriási!

MÁRIA: Á, Werner ur, régi ismerősöm!

WERNER: Kezét csókolom, művésznő.

MÁRIA: Herceg, mutasson be öméltóságáéknak, akiket különben par disztansz ismerek.

PRINC: Kelemen Mária.

BÁRÓNÉ: Ó, tudjuk, tudjuk.

WERNER (*hogy elintézzze*): Hiszen azt mindenki tudja!

PRINC: A feleségem kedves szülei.

MÁRIA: Nagyon örülök, hogy Milike után a szüleivel is megismerkedhetem. Werner ur, hogy van?

BÁRÓNÉ (*az urához, halkán*): Csak Milike neki.

MÁRIA: A kegyelmes asszony a legkedvesebb nő a pesti társaságban s ezt a kedvességét nyilván a szüleitől örökölte.

BÁRÓNÉ (*szárazon*): Igen, az én Milikém kedves nő, azt lehet mondani.

BÁRÓ (*rosszkedvűen*): És örökölte tőlünk, azt is lehet mondani. És ezután fog még csak igazán örökölni.

BÁRÓNÉ: Nem jössz bridzsezni Bernát? Megalakíthatjuk az első partit. Milike, én, a herceg . . .

PRINC (*udvariasan*): Menjek?

BÁRÓNÉ (*élesen*): Vagy talán sürgős

beszéde van a művésznővel. Te leszel a negyedik, Bernát.

BÁRÓ: Hagyj csak. Magamfajta üzletember olyan ritkán részesül abban a szerencsében, hogy a művészet fölkent papnőivel, ahogy mondani szokás . . .

MÁRIA: Ó, ó! Még elbizom magam.

BÁRÓNÉ (*pikirozottan*): Werner ur, akkor talán maga helyettesitené a bárót?

WERNER: Igenis, méltóságos asszony, megszoktam már, hogy én helyettesítem a bárót.

BÁRÓNÉ (*tüntetőleg belekapaszkodik Wernerbe és nem a Princbe és kisuhog velük*).

8. jelenet. Mária, a báró

MÁRIA (*mikor a társaság eltávozott, nagyot kacag*): Ragyogó!

BÁRÓ: Mit nevet a művésznő?

MÁRIA: A művésznő azt neveti, hogy a báróné öméltósága mennyire nem művésznő.

BÁRÓ: Hogy érti ezt a művésznő?

MÁRIA: Ugy, hogy ő méltósága egy cseppet sem palástolja, mennyire nincs elragadtatva a jelenlétemtől.

BÁRÓ: Hát ami azt illeti, művésznő . .

MÁRIA (*kiegészíti a mondatot*): . . . attól ön sincs tulságosan elragadtatva.

BÁRÓ: Hát, ha a kifejezés erős is . . .

MÁRIA (*kiegészíti*): . . . az érzés sem gyöngé.

BÁRÓ: A művésznő kitünő gondolat-olvasó.

MÁRIA: Valóban, a művésznő szeret belenézegetni más emberek fejébe.

BÁRÓ: Ha belenéz, akkor talán fölösleges is elmondanom a többit, amit gondolok.

MÁRIA: Nem. Az nem fölösleges. A részleteket nem látom. És azután, ne haragudjék rám báró, ha igazam van, nem riadok vissza egy kis kegyetlenségtől sem. Most például kíváncsian várom, hogyan fogja kifejezni magát.

BÁRÓ: Nagyon egyszerűen. Világéletemben megszoktam, hogy úgy fejezzem ki magam, ahogy gondolkodom . . . Ezt a leányom is örökölte tőlem. Leánykorában legalább úgy láttam.

MÁRIA: Veszedelmes örökség!

BÁRÓ: Ha a bőrzén krah volt, én sohasem azt mondtam, hogy „szerencsétlen körülmények szerencsétlen összetalálkozása“, hanem röviden azt mondtam:

krahh! Ha én nem helyeslem az ön jelenlétét, akkor én azt így is mondom meg: Rosszsalom, hogy itt van.

MÁRIA: Krahh!

BÁRÓ: Ugy van: krahh! Ön nem haragszik meg, ha én ezt így kimondom, mert nincs értelme annak, hogy két okos ember, ha az egyik nadrágot visel is, a másik szoknyát, bujócskát játsszanak egymással.

MÁRIA: Nincs, nincs!

BÁRÓ: Ön nagyon jól tudja, hogy én küldtem önhöz annak idején Wernert, az üzletvezetőmet.

MÁRIA: Hátha épen azzal haragitott meg?

BÁRÓ: Hogy-hogy, művésznő?

MÁRIA: Hátha épen azért nem mondtam meg azt, amit különben talán megmondtam volna?

BÁRÓ: Azért? Miért?

MÁRIA: Mert az üzletvezetőjét küldte. Hátha ez nem is üzlet?

BÁRÓ: Minden üzlet ebben az életben. Minden emberi viszonylatban az egyik ad, a másik vesz. Csak különbségek vannak az üzletek közt. Egyik szép üzlet, a másik csunya; az egyik rideg üzlet, a

másik érzelmes. Én a szép, rideg üzleteket szeretem.

MÁRIA: És ez?

BÁRÓ: Ez egy csuf érzelmes üzlet.

MÁRIA: Ha már azt hitte, hogy üzlet, mért nem önmaga, a cég főnöke, jött el? Vannak üzletek, amiket ön nem a cég vezetőjével köttet.

BÁRÓ: Ez igaz. És ha hiba történt, bocsánatot kérek. De most, amikor személyesen állunk szemben egymással, tehát módomban van megbecsülni önt . . .

MÁRIA (*nevet, kiegészíti a mondatot*): . . . fölvehetjük az alku fonalát. Jól fejeztem ki magamat?

BÁRÓ: Kitünően.

MÁRIA: Ön tehát most azt kérdi tőlem, komoly szívügyem-e nekem a herceg?

BÁRÓ (*bólint*): Valóban, azt kérdem.

MÁRIA: És ha én erre azt felelem, hogy *nem*, akkor ön megkérdi tőlem, hogy mennyiért szakítok a herceggel?

BÁRÓ (*bólint*): Valóban, ezt kérdem.

MÁRIA: És ha én erre azt mondom, hogy . . . mondjuk . . . egy millióért, akkor ön azt mondja: sok.

BÁRÓ: Nem. Azt mondom: kevés!

MÁRIA: Brávó! És ha én azt mon-

dom, hogy nincs az a sok, ami ne volna kevés, mert nekem szívügyem a herceg?

BÁRÓ: Akkor én azt mondom: nincs az a kevés, ami ne volna sok; sőt még annál is több: elég. Mert ha ön *de faktó* szereti a herceget, akkor elég, ha én szép szóval elmagyarázom önnek, hogy el kell távolítania maga mellől, mert különben tönkreteszi.

MÁRIA (*hitetlenül*): Ugyan!

BÁRÓ: Pedig úgy van. Mert ha ez a dolog komoly, akkor én hazaviszem a lányomat és mindent, ami vele van itt. És tudja kegyed, mi az? A föld, amin ez a palota épült, tudom is én mikor; és a föld, amin odalent a családi birtokon minden szál buza kidugja a szárát. Ha én azt a földet elhuzom, pedig elhuzhatom, mert a lányom tenyerén van az a föld, akkor ez a palota összeroskad és a buzaszál lecsüggeszti a fejét.

MÁRIA: És ha én azt mondom, hogy nincs közöm a palotához és nincs közöm a buzaszálhoz, mert nincs közöm a herceghez . . . ?

BÁRÓ: Akkor . . . akkor én azt mondom, hogy ezt egyszerűen nem hiszem el.

MÁRIA: Nem sértődöm meg, mert lá-

tom, hogy Ön nagyon okos ember, nagyon derék ember, de a szerelemben nem cégfőnök, hanem csak egészen kezdő praktikus. Hát nem, báró. Nem minden üzlet és a szerelem, ha szerelem, a legkevésbé az. És a szerelem néha igenis szerencsétlen körülmények szerencsétlen összetalálkozása. És a legszerencsétlenebb körülmény az, ha üzletemberek akarnak beleszólni a szerelembé, akik meg sem nézik, hogy amibe beleszólnak, az szerelem-e? És egy milliót ígérnek ott és érzelmeiket dobnak a mérlegbe ott, ahol mindakettő haszontalan, mert fölösleges. Én egy jó szóért többet adok, mint egy millióért, de ha már a millió is szerepelt, akkor utána jó szóért sem adok semmit. És legfőként nem is jó üzletember az, ki nem látja, hogy nincs mit vennie egy üzletféltől, aki nek nincs mit eladnia!

BÁRÓ: Hát kérem, akkor...

MÁRIA: Nem, nem, most már inkább az üzletvezetőjével tárgyalok.

BÁRÓ: Művésznő!

MÁRIA: Beülök negyediknek, úgy látom, Milike nem játszik.

9. jelenet. Báró, herceg, Amália, Milike

MILIKE (*bevezeti a herceget és Amáliát*): Ó, egészen kis társaság van csak nálunk! Majdnemhog्य családi kör!

AMÁLIA: Milyen jó színben vagy, Milike! Milyen piros az arcod, milyen eleven!

HERCEG: Olyan ön, kedves lányom, mint egy nyiló rózsa.

MILIKE: A boldogság, apa, a legjobb paletta. Arról kerülnek a legszebb színek az ember arcára.

AMÁLIA: És milyen szépeket tudsz mondani!

MILIKE: A legszebb szavakat is a boldogság diktálja.

HERCEG: Nagyon helyes megjegyzések.

AMÁLIA: Istenem, a boldogság!

MILIKE: Gudénusz bárót nem hoztátok magatokkal?

AMÁLIA (*elpirul, zavarba jön*): Ó, nem! Apa azt mondta...

HERCEG: Igen... Igen, ezt meg akartam mondani, kedves lányom. A bárót ne hívja máskor, amikor engem hív.

MILIKE: De hiszen a báró barátja is a családunknak!

AMÁLIA: Én is ezt gondoltam, de nem mertem apának mondani...

HERCEG: A báró nem barátja a családodnak, hanem alkalmazottja.

AMÁLIA: Látod, Milike?

MILIKE: Látom, Amália! Ne félj, lesz még a báró barátunk is. Csak várj, amíg a magam ügyét elintézem, aztán rendbehozom a tiédet is. *(Az ujját az ajkára teszi, úgy int, hogy hallgasson. A karosszék felé fordul, amelyben a báró ül.)* De apa, úgy ülsz abban a fotőjben, háttal az egész világnak, mintha Európa eladását terveznéd? Észre sem veszed a legkedvesebb vendégeinket!

BÁRÓ *(fölkel, eléjük megy)*: Kicsit szórakozott vagyok, lányom. A herceg megbocsát. *(Kezet nyújt a hercegnek és Amáliának.)* Isten hozta őket nálunk. Na nézd, nálunk! A szórakozottságom! Nálatok!

HERCEG: Az üzleti gondok, ugye, nászuram?

BÁRÓ: Na igen... ha nem is kizárólag üzletiek.

AMÁLIA (*halkan Milikéhez*): Gyere, beszélni szeretnék veled.

MILIKE (*hangosan*): Az apákat lütszenül elhagyjuk. Ez az apák sorsa, ha olyan pehhük van, hogy lányaik születnek. Pá, papák! (*Elviszi Amáliát.*)

10. jelenet. A herceg, a báró

BÁRÓ: Kérem, kedves... nászuram... (*Ezt a megszólítást a báró mindig úgy keresi. Nehezen jár rá a szája*) ugyanis szerettem volna... közlendőim volnának...

HERCEG: Méltóztassék!

BÁRÓ: Bocsássa meg a szórakozottságomat... az idegességemet...

HERCEG: De hiszen már az előbb mondtuk, hogy az üzleti gondok!

BÁRÓ: Nem, nem! Azok engem sohasse tesznek idegessé. Ha ön látott volna engem, mikor a vratiszlávi börgyár papírjaival a tőzsdére betörtem.

HERCEG (*elhülve*): Be... be méltóztatott törni?

BÁRÓ: Kérem, kérem! Ez csak olyan szakkifejezés. Ha ön látott volna engem, az életemnek ennél a legnagyobb üzleti akciójánál, mikor arról volt szó, hogy egy

belsőleg teljesen értéktelen papirt a névértékének ötszörösére fölkergetsek s ezzel a hosszszal és az utána következő besszszal harmadfél milliót keressek (*célzatosan*) éppen annyit, amennyi a lányom hozománya: akkor ön tudná, hogy az üzlet engem nem tesz idegessé.

HERCEG (*némi maliciával*): Sajnálom, nászuram, hogy ezt a... izét, ezt a betörést nem láthattam.

BÁRÓ (*ez is bosszantja*): Ellenben egyebek, igenis, idegessé tesznek. És, hogy ne nagyon kerüljessük, idegessé tesz, amit itt látok.

HERCEG (*nagyon hidegen*): Mit méltóztatik itt látni?

BÁRÓ: Kérem... előre is elnézést kérek... én nem vagyok diplomata.

HERCEG (*maliciával*): Tudom, nászuram!

BÁRÓ: Nekem nincsenek családi tradícióim...

HERCEG (*maliciával*): Tudom, nászuram!

BÁRÓ (*bosszusan*): Illetve azt akartam mondani, hogyha nekem nincsenek is családi tradícióim... már ugy, egy nagy, buta könyvbe felírva...

HERCEG (*megmered erre a szóra.*)

BÁRÓ: ... de bizonyos tisztos hagyományok mégis vannak a családukbán.

HERCEG (*fanyaran*): Vannak, nyilván.

BÁRÓ: Én ugyan csak a nagyapámig visszamenően ismerem az őseimet... a dédapámról csak azt tudom, hogy Lengyeltótiban... ehh, az különben mindegy, hogy mit csinált a dédapám Lengyeltótiban.

HERCEG (*unottan*): Lengyeltóti? A Szalayak családi birtoka.

BÁRÓ: Jelenleg az is az én családi birtokom. De csak azt akartam mondani, hogy amiről én azt hiszem, hogy nem lehet csinálni, arról biztosan az apám és a nagyapám is azt hitték. Mert minden életünkben tisztességes emberek voltunk!

HERCEG: Ha nászuram úgy mondja, akkor úgy van.

BÁRÓ (*dühösen*): Nem éppen, kérem. Ha úgy van, akkor én úgy mondom.

HERCEG: Ahogy parancsolja.

BÁRÓ: Nem ahogy parancsolom, hanem ahogy van! Már most, kérem... az lehetséges, hogy nem a feleségem volt az első szerelmem... se nekem, se a nagy-

apámnak... ámbár róluk nem tudom... A szerelem olyan, mint a kereskedelem... mielőtt céget alapít az ember, előbb praktizálni kell, hogy szerezzon... Legalább a férfi... Mert ha a saját cégében akar elkezdeni praktizálni, akkor elpaccolja az üzletet...

HERCEG (*unatkozik*): Megbocsát... ehhez én már nem értek.

BÁRÓ: Szóval lehet, hogy mielőtt megházasodtam, nekem is volt barátnőm, vagy babám, vagy kedvesem... vagy ahogy tetszik. De hogy a házasságom első éveiben nem volt és hogy a mézeshetekben pláne nem volt, az már egészen biztos. És ha lett volna... könyörgöm, méltóztassék engem türelemmel végighallgatni — akkor a legelvetemedettebb álmomban sem gondoltam volna arra, hogy a barátnőm, vagy kedvesem, vagy babám, vagy ahogy ön óhajtja, a házamba bejárjon, a feleségemmel érintkezzék, vele parolázzon, vagy csókolózzon. Kérem: esküvő szűk családi körben, viszony ellenben a legtágabb nyilvánosság előtt — már bocsánat, ez nem lehet családi tradíció még a Habsburgoknál sem, azok pedig már egy elég régi család!

HERCEG (*szárazon*): A Corti-Károly-váry család régibb. De nem tudom, mért méltóztatott mindezt elmondani.

BARÓ: Azért, kérem, azért... és ne tessék rám neheztelni, hogy nehezen fejezem ki magam, mert annak idején, a lányom lakodalmakor, én tudtam, amit tudtam. S azt is tudtam, hogy ilyenkor a legokosabb, ha a gyerekek szépen összepakolnak és elmennek egy félévre nászutazni...

HERCEG: Már megmondtam akkor...

BARÓ (*türelmetlenül*): Igen, hogy család tradíció! Rendben van, kérem. De hogy aztán a fiatal házaspár feljőjön Pestre, ahelyett, hogy elmenne a Rivierára, vagy Indiába és egymásba bujna, ahogy ez ilyenkor illik, ahelyett feljőjön éppen Pestre és a fiatal férj éppugy érintkezzék a barátnőjével, babájával, kedveltjével, mint azelőtt, vagy még jobban...

HERCEG (*föl akar kelni*): Bocsánat...

BARÓ (*visszanyomja*): Kegyelmes uram, tessék engem kibeszélni hagyni. A főrendiházban a püspökök is meghallgatják, amit mondok... Sőt, hogy a fiatal férj ugynevezett nyilvános társadalmi életet éljen a barátnőjével, vagy... (*dühösen*) — bánom is én, tessék válogatni! —

és hogy ide a palotájába hívja... — az nem megy kérem, az nem megy, ha a családi tradíció kétszer olyan vastag könyvbe is van beleírva, mint amilyenbe *de faktó* bele van. Itt valamit tenni kell. És én nem tehetek, mert én csak a lányomon keresztül tehetnék, akkor pedig a lányomat föl kellene világosítanom... s ezt, tessék belátni, csak a legutolsó esetben szabad.

HERCEG: De még most sem értem, mért méltóztatik mindezt éppen *nekem* elmondani?

BÁRÓ: Azért kérem, mert nászuraságotól várom, hogy... (*kipattan*) hogy megmondja a fiának, hogy aljasság, amit cselekszik... mit cifrázzam? Hogy ezt akkor sem tehetné, ha egy szobalányt vett volna el egy szál ingben, ahogy szokás mondani és nem az én lányomat két és fél millióval.

HERCEG (*élesen*): Ezt nem szokás mondani. És ön tőlem várja azt?

BÁRÓ: Öntől! Mert ha ön fordulna hozzám ezzel: Te Bernát — igenis, te Bernát és nem nászoram és nem báró ur és nem méltóságos nászbáró — mondd meg a te lányodnak, hogy nem úgy viselkedik, ahogy a mi családunkban és a mi körünk-

ben szokás, ezt vagy azt csinálja, vagy ne csinálja, mit tudom én —: akkor én ezt elintézném, mert a lányom az én lányom, úgy, ahogy a fia az ön fia!

HERCEG: Hát kérem, kedves... nász-
uram... amit ön mond, mindarról nekem
nincs tudomásom... mert én a fiamnak
apja vagyok és nem detektívje.

BÁRÓ: Elég sajnós! Ha ön... ön
gyakrabban érintkeznék velünk, akkor
volna tudomása róla.

HERCEG (*legyint*): És ha volna, ak-
kor sem lenne módomban, nemhogy elin-
tézni nem, de még csak szóba sem hozni.
A fiam nagykoru már...

BÁRÓ: Igen, egy hónap óta! Nyolc-
vanéves korában se lesz nagykoru!

HERCEG: ...nagykoru és ura a sa-
ját cselekedeteinek.

BÁRÓ: Könyörgöm: a családi tradi-
ció?

HERCEG: Az családi életünk for-
máira vonatkozik és nem magára a csa-
ládi életre. Ha a fiam olyat tesz, ami a
feleségével szemben helytelenség, akkor a
feleségének van joga ez ellen felszólalni.
Sem nekem nincs, sem, legkevésbé, ön-
nek. S nagyon megkérem, ilyen irányu

kéréssel se hozzám ne méltóztassék többször fordulni, se az ne jusson eszébe, hogy közvetlen a fiamnál avatkozzék be — kénytelen vagyok ezt a kényelmetlen szót használni — mondom — nehogy beavatkozni méltóztassék, mert, előreláthatóan, igen súlyos visszautasításban lenne része. (*Fölkel, meghajítja magát.*) Nagyon örvendtem, hogy találkoztunk... kedves... nászuram. (*El.*)

BÁRÓ (*egyedül marad*): De én nem örvendtem! Na! Most el van intézve. (*Utánozza.*) Súlyos visszautasításban lenne részem! Ez az én részem két és fél millióért! Ezt jól bevásároltam. Ennyit megér testvérek között is!

11. jelenet. Báró, báróné, Milike

MILIKE: Ne félj, anyus! Itt a papa, nem szökött meg.

BÁRÓNÉ: Attól én sohase féltém, lányom. Ha megszökött volna is, mindig visszajött volna hozzám.

MILIKE (*a báróhoz*): Csak nem veled beszélt mostanáig a herceg, kedvenc apósom?

BÁRÓ: De velem.

MILIKE: Attól lett olyan fagyos, mint

a jégcsap? Ahogy elment mellettünk, hús szellő csapott meg bennünket, ugye mama?

BÁRÓNÉ: Hát hüvös volt a kegyelmes ur, azt lehet mondani. Csak nem arról beszéltél vele, Bernát?

BÁRÓ (*bosszusan*): Hát miről beszéltem volna vele, mondd? A sarkcsillagról!? Te nagyon jól tudod, hogy ha nekem a begyemben van valami, én csak arról tudok beszélni.

BÁRÓNÉ: Jó, jó, csak meg ne egyél!

MILIKE: Apa, anya, vigyázat! Még összekaptok. Nincs szebb, mint a szép, boldog házasság s annak az alapja az egyetértés.

BÁRÓNÉ: Ha én megkérdem apádat, hogy arról beszélt-e a herceggel, azért nem kell még, hogy bekapjon.

BÁRÓ: És ha én megmondom neked, hogy igenis arról beszéltem vele, az még nem ok rá, hogy halálra sértődj!

MILIKE: Folyton hangsúlyozottan hallom, hogy arról. Végre kíváncsivá tesztek, hogy miről?

BÁRÓ (*a feleségéhez*): Na látod, diplomata!

MILIKE: Mi az az arról?

BÁRÓ: Á, semmi, kérlek.

MILIKE: Ha az ember elkövetett egy taktikai hibát, levonja a következményeit. *(Kedves szigorral.)* Tessék megmondani, miről van szó, különben szigorú leszek.

BÁRÓ *(vállat von)*: Különben ugyanis veled kell megbeszélnem.

BÁRÓNÉ: Nagyon helyes.

BÁRÓ: Ha nem helyeselsz, én akkor is tudom, hogy helyes.

BÁRÓNÉ: Egy szót se fogok szólani.

BÁRÓ: Hercegi koronájuk van, de egy hatos ára eszük nincs!

MILIKE *(tréfásan)*: Apa, ne bánts bennünket hercegeket!

BÁRÓ *(megköszörüli a torkát)*: Kedves lányom... *(Abbahagyja.)*

MILIKE *(nevet)*: Jaj, apukám, ne légy olyan ünnepélyes! Ha ezt a megszólítást így hallom, mingyárt a gratulációs ceremónia jut az eszembe, a nászéjszakám előtt, amikor az öreg herceg ugyanígy kezdte. Attól félek, most is az lesz a folytatása. *(Csinálja.)* „Kedves lányom, kegyelmes asszonyunk! Most, amikor családi tradíciókhoz hiven...” Satöbbi, lásd házassági regényem első kötetének utolsó lapját. Közvetlenebb hangot kérek!

BÁRÓ: Ugyan, lányom! Te is mindig elbolondozod az életet!

MILIKE (*elborul*): Az élet sokkal boldobb, mint ahogy apa gondolja.

BÁRÓ: Na, bolondnak bolond, de nem *ilyen* bolond!

BÁRÓNÉ: Apádnak igaza van.

BÁRÓ: Megint támogatsz? Köszönöm!

MILIKE: De lássuk már a medvét!

BÁRÓ: Hát ez az éppen... A medve. (*A feleségéhez.*) Na, méltóságos asszony, talán *most* kinyítnád a szádat?

BÁRÓNÉ: Megmondtam, hogy egy szót se fogok szólni.

BÁRÓ: Pedig *most* beszélhetne anyád! Ez inkább nőnek való! Különben is csak ő tudhatja, aki maga is nő, hogy nem ártok-e azzal, amit mondani akarok? Fiatal asszonynál nem lehet tudni. Én nem tudhatom. Én nem voltam fiatal asszony.

BÁRÓNÉ: Nekem, Bernát, beszélhetek volna annak idején akármit, az én Milikém mégis olyan egészségesen jött volna a világra, ahogy jött is. Négy és fél kiló volt, öt centis hajjal.

MILIKE (*nevet*): Ó, *most* már értem az elejét!

BÁRÓ: Na igen, nem akarok az unokámnak ártani.

MILIKE: Köszönöm, apa. De az unokád felől beszélhetsz velem mindenről. Az unokád a holdban van.

BÁRÓ: Na tessék! Ezt se szívesen hallom.

BÁRÓNÉ: Mit tudja azt a Milike! Ezek a mai fiatal asszonyok!

MILIKE (*nevet*): Ezt még a mai fiatal asszonyok is tudják! De tessék rátérni a tárgyra!

BÁRÓ: Ha ilyen jókedved van, látnyom, akkor el se rontom azzal, amit mondani akarok.

BÁRÓNÉ: Éppen, ha jókedve van, akkor mondhatod meg neki!

BÁRÓ: A te felelősségedre, Malvin.

MILIKE: Hallgatom a titkot. Ki veled!

BÁRÓ: Éppen az, hogy nem titok, látnyom. Illetve, hogy úgy kezelik, mintha nem is volna titok... Ha titokban történék, akkor tán egy ígét sem szólnék.

MILIKE: Halljuk a titkot, ami nem titok!

BÁRÓ: Azt akarom mondani, lányom, hogy te most az ország egyik első neve vagy.

BÁRÓNÉ: Azt lehet mondani.

BÁRÓ (*ránéz a feleségére*): Nem muszáj teneked mindenféle emberekkel érintkezni. Ha te meghivod, eljön ide az Ipszilanti herceg is.

BÁRÓNÉ: El, el.

BÁRÓ (*ránéz*): Ellenben hallom, hogy meghivtad azt a Gudénusz bárót is.

MILIKE: Meghivtam, persze. De hiszen nem is jött el.

BÁRÓ: Na nem is erről akartam beszélni.

MILIKE (*ugy tesz, mintha nem tudná, miről akar szó lenni*): Hát miről, papa?

BÁRÓ: Ha nem is mondom, hogy avatkozz bele abba, hogy kit hiv meg az urad... nem mondom, mert lehet, hogy a „legsúlyosabb visszautasításban lenne részed“...

MILIKE: Az nem lehet, apa. Az én uram a világ legkedvesebb, legudvariasabb embere.

BÁRÓ (*legyint*): Ha olyan, mint ahogy mondod... (*legyint*) mért hiv ide egy színésznőt? Kell az neked? Minek az? Na, nem igaz, mama?

BÁRÓNÉ: Én már helyeselni se merek. De nekem is ez a véleményem.

MILIKE: Hát ehhez elég nagy vargasbetűvel jutottunk el, apa. És még most sem az igazi témához. De még mielőtt odajutnánk, mondok én nektek valamit. Nem az uram hívta meg a színésznőt.

BÁRÓ }
BÁRÓNÉ } (együtt): Hát persze nem ő!
Meghivatta veled!

MILIKE: Nem. Én hívtam meg. Az uram nem is tudott róla.

BÁRÓ: Eh! Te ott voltál, mikor a színésznő *nem* mondta meg az uradnak, hogy meg van híva.

MILIKE: Én nem voltam ott, de az uram se!

BÁRÓ: Na de kérlek!

BÁRÓNÉ: Ugyan kérlek!

MILIKE: Mert itt egy kis tévedés van. A színésznő nem az uram barátnője, hanem az enyém.

BÁRÓ: Neked is a hercegi koronába szaladt föl az eszed!

MILIKE: Nekem elhihetitek, amit mondok. Én jobban tudom, mint azok, akik azt hiszik, hogy jobban tudják. Azért hívtam meg a színésznőt. És máskor is meg fogom hívni, bátran.

BÁRÓNÉ: Az mégse lesz okos dolog.

MILIKE: Ha neked azt mondják, apa,

hogy látták, amint ellopta valaki az aranyórát és te megtapogatom a mellényzsebedet és ott érzed az órát, akkor kinek van igaza? Azoknak, akik látták, hogy ellopták, vagy neked, aki érzed, hogy megvan?

BÁRÓ: Példa! Példázat!

MILIKE: Hát én megtapogatom a zsevem és érzem, hogy az uram benne van. Ez biztos.

BÁRÓ (*vállat von*).

BÁRÓNÉ: Ugyis fel lehet fogni.

MILIKE: És most menjetek nyugodtan bridzsezni. Nekem is a vendégeimmel kell lennem.

12. jelenet. Voltak, a princ

A PRINC (*bejön*).

BÁRÓ: Ne! itt az aranyórád!

MILIKE (*elébe megy*): És az urammal is foglalkoznom kell. Szegénykét egészen elhanyagolom. Találkozott már papával, mamával, princ? Hát persze hogy találkozott!

A PRINC: De még nem váltottunk egy pár barátságos szót sem.

BÁRÓ (*kurtán*): Csodálja?

BÁRÓNÉ (*még kurtábban*): Nagyon jó!

A PRINC (*szivélyesen*): Hogy érzik magukat? Már van egy hete, hogy nem láttam önöket. Remélem jól?

BÁRÓ: Reméli? Akkor jól.

BÁRÓNÉ (*epésen*): Gyere Bernát. Nem akarsz beszélni a művésznővel? Mert ha beszélni akarsz velem, itt van.

BÁRÓ (*csitítja, halkán*): Ss Malvin! (*Fenn.*) Megyek, fiam. Jó estét, kedves... barátom.

BÁRÓNÉ: Jó estét!

A PRINC: De hiszen még látjuk egymást ma este! (*Báróék szó nélkül elmennek.*)

13. jelenet. Milike, a princ

MILIKE: Nehogy megsértődjék, Tiborka. Az öregek veszekedtek egymással és nem tudják a rosszkedvüket palástolni.

A PRINC: Nem. Rám haragszanak. Ők is amiatt haragszanak. Mindenki. Az egész társaság meg van fagyva. (*Csendesen.*) Nem jól tette, hogy meghívta Máriát.

MILIKE: Menjen, menjen, princ! Nem hagyhatjuk mindketten ott a társaságot.

A PRINC: De beszélni szerettem volna magával...

MILIKE (*mintha nem hallaná*): Hugó bácsi!

14. jelenet. Milike, Werner

WERNER: Zavarok?

MILIKE: Idejőjjön, Hugó bácsi. Az uram el van bocsátva! Eleget vagyok vele együtt egész nap és egész... (*abbahagyja*) ugye, princ?

A PRINC (*könnyed hangot vesz fel újra*): Kedves Werner ur, ha a feleségem elkerget maga miatt... (*Meghajtja magát, el.*)

MILIKE (*nagyot lélelzik*): Gyere, gyere, Hugó bácsi, hadd borulok a nyakadba, hadd beszéljek már valakivel kedvem szerint!

WERNER: Jaj, ne légy már olyan jó hozzám, Milike! Légy már gögös hercegné, ne hijj meg, ne szólíts Hugó bácsinak, az uccán ne fogadd a köszönésemet... ne ismerj!

MILIKE: Mért legyek rossz hozzád?

WERNER: Mert csak az tesz jót nekem.

MILIKE: A rossz tesz jót? (*Megfe-
nyegeti.*) Aforizmákat mondsz már te is!

WERNER: Nem, Milike. Én tudom,
hogy a magyar nyelvben egyetlenegy jó
aforizma van. És az így hangzik: „Indul
a kutya s a tyuk aludni.“

MILIKE: Indul a kutya és a tyuk...!
Aforizma?

WERNER: Nem *és a tyuk*, hanem *s*
a tyuk.

MILIKE: De hisz ennek nincs semmi
értelme!

WERNER: Azért aforizma. És azért,
mert megfordítva is ugyanazt jelenti. For-
dítsd csak meg.

MILIKE (*szótagolva megfordítja*): In-
dul a ku-tya s a tyuk a-lud-ni... (*Nevet.*)
Tényleg, Hugó bácsi. Köszönöm, hogy a
legjobb magyar aforizmára megtanítottál!
(*Megszorítja a kezét.*)

WERNER: Ne szorítsd a kezem, édes
Milikém. Minél gyöngédebben teszed, an-
nál fájdalmasabb.

MILIKE: Hugó bácsi, te még most is
beteg vagy. Mert a papától hallom, hogy
az esküvőm után szabadságot kértél, ami
már tiz éve nem fordult elő és egy hó-

napig voltál szanatóriumban. Aztán hal-
lottam, hogy kijöttél.

WERNER: Saját kérésemre egészsé-
gesen elbocsáttattam!

MLIKE: Azért hivtalak meg. De
olyan különöseket beszélsz.

WERNER: Mert csakugyan beteg va-
gyok még, Milikém. Az emberek csacsik,
ha szanatóriumba vonulnak a bánatuk elől.
Nincs külön az ember és a bánata. S a
bánatát az ember mindenüvé magával viszi.

MILIKE: Te... csak nem amiatt a sze-
relem miatt?

WERNER: Hát emlékszel még arra,
amit akkor beszélgettünk!

MILIKE: Ó, Hugó bácsi! Ami aznap
történt, arra én mind halálom órájáig em-
lékezni fogok. Azt mondtad: akit szeretsz,
nem lány már és még nem asszony. Azóta
is, látod, gondolok rá. Sokszor jár a fe-
jemben a nő, aki nem lány már és még
nem asszony.

WERNER: Azóta asszony már, akit
én szeretek.

MILIKE (*gyanakodva*): Azóta? Ép-
pen azóta?

WERNER (*igent bólint*).

MILIKE: Éppen az én lakodalmam óta asszony az a leány?

WERNER (*igent bólint*).

MILIKE (*gyengéden*): Hugó bácsi... kedves, jó, régi barátom... öreg bolond pajtásom... Csak nem énbélém vagy szerelmes?!

WERNER: De igen, beléd. Most ugye kikergetesz?

MILIKE: Dehogy kergetlek ki! Dehát mért nem mondtad meg? mért temetted magadba?

WERNER: Akkor... akkor este már megmondtam volna... de bejött az anyád, meg a sógorasszonyod.

MILIKE: Istenem... hát hogy keveredtél bele, Hugó bácsi?

WERNER: Ó, hiszen megértem magamat! Könnyü téged szeretni, Milike. Te vagy a szépség, a jóság, a kedvesség, a nőiesség, az okosság, minden együtt: te vagy. És én gyerekkorod óta nézem, hogy virul ki benned ez a sok csoda. Mert ez csoda! Se apádra, se anyádra nem ütsz, ők egészen másfajta emberek... Emberek. Te több vagy, mint ember!

MILIKE: Hugó, Hugó! Hogy el van csavarva a fejed!

WERNER: Mikor először éreztem úgy, hogy szeretlek, azt hittem, majd elmulik, hiszen képtelenség. De nem mult el.

MILIKE (*a maga ügyével foglalkozik*): Nem... nem mulik el. Ha igazi, akkor talán soha el nem mulik.

WERNER: Aztán győzött az örültség. Azt mondtam, mért ne lehetne? Hiszen szeret engem a kis pajtásom. Cimet, rangot én is tudok adni neki, hisz azt akkor veszi az ember, amikor akarja. És gazdag is vagyok... ezt tudtam. És öreg se vagyok... Ezt hittem. Nem lett volna nálam boldogabb ember a földön!

MILIKE: Te, te öreg rajongó!

WERNER: És aztán éveken át utasítottad vissza a kérőket... Mintha vártál volna valakire! Én bolond! Hát persze, hogy nem énrám vártál! És amikor most komolyan szóba került, hogy férjhez menj és én vezetem a tárgyalásokat, a szívem majd megszakadt bele, de mégis örültem, mert azt hittem, hogy meggyógyulok. De utóbb szanatóriumba kellett mennem, anyanyira nem birtam a boldogságodat.

MILIKE: Az én boldogságomat!

WERNER: És nem fogom birni ezen

tul sem. Csak most már tudom, hogy a szanatórium nem használ.

MILIKE: Nem. Az én boldogságom ellen semmitem használ. De mégis kigyógyulhatsz ebből a feléből a betegségednek.

WERNER: Nem értelek.

MILIKE: Tartsd szépen a tenyeredet, mind a kettőt, Hugó bácsi! Igy. Én most majd leteszem az álarcot (*Ugy tesz, mint ha megtenné*), amit mindenki előtt viselek. (*Az arcán fájdalmas mosoly. Csend.*) Ugy-e más vagyok? Az én boldogságom?! Hol van az, Hugó bácsi? Hallgass rám: én nem vagyok boldog. Én nagyon, nagyon boldogtalan vagyok. Tudod, milyen boldogtalan? Mint te, Hugó bácsi, éppen olyan boldogtalan!

WERNER: Te, Milike?

MILIKE: Én, én! A hercegné! Az ország egyik első neve... a szépség, a jószág, a... de a boldogság nem én vagyok! (*Kicsit bántja a sirás.*)

WERNER: Nem szereted az uradat? Nekem megmondhatod.

(Szünet.)

MILIKE: Nem, Hugó bácsi, én azt mondom meg, amit nem mondhatnék meg még neked se: az uram nem szeret engem.

WERNER: Az lehetetlen! Honnan veszed? Egy asszony a házassága elején nem is tudhatja!

MILIKE: Én tudom.

WERNER: Eh, mondfak neked valamit!

MILIKE: Nem mondtak. Az uram mondta. Megmondtá!

WERNER: Mi? mi? mit csinált? Egy fiatal férj a feleségének, a nyolcadik hésten! Képtelenség!

MILIKE: Az első napon. Nem a feleségének. (*Nagyon halkan.*) Nem vagyok a felesége az uramnak. (*Még halkabban.*) Nem vagyok asszony.

WERNER: Meg kell ölni ezt a gazembert!

MILIKE: Hugó!

WERNER: Dehát csak nem szereted?

MILIKE: De szeretem. Ugye nincs értelme annak, hogy te engem szeretsz? És mégis. Annak sincs talán, hogy én az uramat. És mégis. Tudom, hogy jobb volna, ha elmennék. De mellette maradok, mert szeretem. És megpróbálom vissza-

szerezni. Eldobtam a büszkeségem utolsó rongyát is. Elhoztam az uramat ahhoz a nőhöz, akit szeret...

WERNER: Hát még most is ez a színesítő az?

MILIKE: Ez. Megismerkedtem veled is, hogy ismerjem. Hogy lássam, két tőnk közül melyik lesz az erősebb. Azt akartam, hogy az uram minél többet legyen körül, azt akartam, hogy ezentúl itt nálam is együtt lehessen velem, azért hívtam meg magamhoz. Azt hittem, nincs nő, aki mellől ne kelljen hozzám visszatérnie, hiszen én annyira szeretem, azt hittem, ha ezt megérzi, mikor a másikat kiismerte már, akkor többé el nem szakad tőlem. Ezt hittem. De valahol el tévesztettem a számítást. Nem szabad számítani a szerelemben. Az uram jó fiú, becsületes fiú, már nem akarja tovább tölteni a megalázkodásomat, már nem akarja elfogadni a szabadságot tőlem... majd ő akar elmenni mellőlem!

WERNER: Látod... látod, ilyen gyönyörű dolgokat hallok tőled, így megmutatod, mi az, ha te szeretsz valakit... és akkor azt akarod, hogy ne szeresselek.

MILIKE: Ne. Most sajnálj. S ha még

lehetne örömem, örülj neki te is, Hugó bácsi. Én is örülni tudnék, ha az uram boldog lehetne ezzel a másikkal.

WERNER: Hát nem az? ... *(elnyeli)* az a bitang?

MILIKÉ: Nem. Nem kell a nőnek. Csak játszik vele, vagy még csak nem is játszik. Csak tartja maga körül, hogy nagyobb legyen az udvartartása. De én beszélni fogok vele.

WERNER: Kivel? A nővel? Milike az istenért!

MILIKÉ: Csak hagyj, Hugó bácsi!

MÁRIA: Milike! a partnereid keresnek. Add át nekem Wernerkét, hadd folytatom érintkezésemet a hot-finansszal.

MILIKÉ *(Wernerhez)*: Hugó bácsi, én visszajövök. *(Máriához.)* A hot-finansz rendelkezésedre áll, angyalom.

15. jelenet. Mária, Werner

WERNER: Művésznő, kedves művésznő, hallgasson meg engem.

MÁRIA: Nem is tudtam, hogy ilyen sürgős beszélőnivalónk van.

WERNER: Művésznő, kedves művésznő, egy igen nagy kérésem volna Önhöz.

MÁRIA: Figyelek.

WERNER: Művésznő, kedves, művésznő, tessék leülni!

MÁRIA: A kérés teljesítve. *(Leül.)*

WERNER: Nem, nem. Ne tessék leülni. Tessék innen elmenni.

MÁRIA: Maga úgy látszik, zavarban van, Wernerke. Nem ezt akarta mondani.

WERNER: De igen ezt.

MÁRIA: Térjen magához, Wernerke.

WERNER: Ott vagyok, ott vagyok... magamnál. De ön nem tudja, micsoda tragédia fölött jár itt.

MÁRIA: Ehh! Az még nem tragédia, ha egy kiskoru herceg, aki véletlenül férj is, szalad utánam.

WERNER: De művésznő, kedves művésznő, értse meg, az istenért. Ez a herceg, aki véletlenül férj is: véletlenül nem is férj. Még nem. Még nem! Emiatt a bolondság miatt!

MÁRIA: Ne mondja! Hallatlanul érdekes! Ez házasságoknál a legritkább eset. Még főuri családokban is.

WERNER: Kérem művésznő, kedves művésznő, ne tréfáljunk! Menjen el!

MÁRIA: Hát csak nem képzeli, hogy

én komolyan vehetem, ha valaki nekem azt mondja, hogy menjek el?

WERNER: Kérem... én nem is azt mondom, hogy menjen el... csak azt mondom, hogy ne maradjon itt. Csak ezt mondom és... és... mosom kezeimet! És... és... megyek bridzsezni! Ó az a bitang! (El.)

MÁRIA (egyedül marad, egy mozdulatot tesz arra, hogy elmenjen, de már jön Milike.)

16. jelenet. Milike, Mária

MILIKE: Angyalom, csak nem még el?

MÁRIA: Én, angyalom? Dehogy! Sőt. Hiszen pompásan érzem itt magam! És ez a drága Wernerke is, milyen aranyos volt éppen most! Ugy tartóztatott, pedig nem is mondtam, hogy el akarok menni!

MILIKE: Igazán! Hugó bácsi drága ember!

MÁRIA: Itt mindenki drága. És te vagy a legdrágább, angyalom!

MILIKE: Ó, angyalom!

MÁRIA: Általában nagyon tetszik nekem ez a társaság. Tudod, angyalom, itt olyan csodálatosan asszimilálódott a feudalizmus a... mondjuk, a legmodernebb ujjkorral. És pedig úgy asszimilálódtak,

hogy a feudalizmus veszedelmesen közeledett a... Szóval: közeledett. Még az a drága herceg is, az apósod, aki pedig egy régi-vágásu nagyur, az is, egy kissé, hogy úgy mondjam, modern tónust ütött meg velem szemben. Csak az kár, hogy a drága apád viszont még nem vette fel az öreg herceg levetett tónusát.

MILIKE (*kicsit megbántva*): Én nem is vettem észre, hogy asszimilálódtak. Én ilyen különbségeket nem is látok az emberek közt. Én mindig csak azt néztem: ez derék ember, ez nem az. Ez kiváló ember, a másik nem az. Hidd el, Máriám, ennél egyéb különbség aligha is van az emberek közt. De ez aztán sokkal nagyobb, mint amekkora egy királynő és egy mosogatólány közt van, csak azért, mert az egyik királynő, a másik mosogatólány.

MÁRIA: Milyen okos vagy te, angyalom, milyen kedves példákkal világítod meg a felfogásodat.

MILIKE: Ugye? És talán még egy különbséget látok az emberek közt. Van, aki szereti a többit, és van, aki nem szereti.

MÁRIA: És engem, drágám, a kettő közül melyik bonbonyierbe teszel?

MILIKE: Tudod, angyalom, de nem haragszol meg, angyalom?

MÁRIA: Világért sem, angyalom!

MILIKE: Hiszen csak úgy beszélgetünk, angyalom!

MÁRIA: Hát persze, angyalom!

MILIKE: Te, drágám, mintha nem szeretnéd az embereket.

MÁRIA: Ha más mondaná, azt hinném, hogy zokon vette az asszimilációs elméletemet és most visszavág. Nálad, angyalom, erről szó sem lehet.

MILIKE: Valóban nem. Én csak elkezdtem valamit mondani, amit folytatni szeretnék.

MÁRIA: Ó, hát mondanivalód van számomra? Parancsolj, angyalom.

MILIKE: Ez a kis társaság, amit a tiszteletedre hívtam meg...

MÁRIA: Á! Az én tiszteletemre. Na, igazán kedvesek is voltak hozzám. Nagyon köszönöm, hogy meghívtál!

MILIKE: Tudod, angyalom, de nem haragszol meg, angyalom?

MÁRIA: Világért sem, angyalom!

MILIKE: Hiszen csak úgy beszélgetünk, angyalom.

MÁRIA: Hát persze, angyalom!

MILIKE: Másvalakit, ilyen esetben, ezzel a kis kósza pletykával a hátunk mögött, — hiszen tudod, mire gondolok? — másvalakit meg sem mertem volna hívni, angyalom!

MÁRIA: Hogy érted ezt, angyalom?

MILIKE: Mindenki más a te helyedben egy kis kibuvóval megtagadta volna tőlem azt az örömet, hogy vendégemül láthassam.

MÁRIA: Tudod, angyalom... de nem haragszol meg, angyalom?

MILIKE: A világért sem, angyalom.

MÁRIA: Hiszen csak úgy beszélgettünk, angyalom.

MILIKE: Hát persze, angyalom!

MÁRIA: Mindenki más a te helyedben, angyalom, ezzel a kis kósza pletykával a hátunk mögött, mindenki más meg sem hívott volna engem, angyalom.

MILIKE: De én meghivtalak... mert szeretlek, Máriám.

MÁRIA: Ugy? Hát te szeretsz engem, angyalom? Az más. De te szereted a példázatokot, angyalom. Hát ez az egész nagyon hasonlít ahhoz, mikor a kis-mama a pubi kedvéért még a csunya tót dadát is szereti, mert a pubi ragaszkodik a csu-

nya tót daduskához. De mikor a publi már tulsokat kapaszkodik a dadus szoknyájába, akkor a kis-mama megsokalja és utilaput köt a dada talpacskájára... (*Hirtelen átmenet.*) Angyalom, van egy eszmém... Hagyjuk abba a példázatot. Te számon kéred tőlem az uradat. Számon kéred tőlem, hogy az urad szeretője vagyok.

MILIKE: Nem.

MÁRIA: Hanem?

MILIKE: Ha jogom volna számon kérni tőled valamit, azt kérném számon: mért nem vagy az uram szeretője?

MÁRIA: Na hát! Ez is régen esett meg velem!

MILIKE: Mi, kérlek?

MÁRIA: Az, hogy csodálkozom.

MILIKE: Ne csodálkozz és ne haragudj meg érte, ha én kérlek rá: szeresd az uramat. Nem az első szerelmed volna, Mária, és nem is az utolsó.

MÁRIA: Egyik ámulatból a másikba esem!

MILIKE: Nem azért mondom, hogy elitéljelek. Én még nem tudom: egy nő élete nem tíz, husz, vagy még több szerelmet jelent-e? Én még az elsőnél tartok, nem tudhatom. De te már tudod. Hát

mért nem vagy a szeretője az uramnak, Mária? Mért éppen neki nem? Lásd, én ha te volnék: lennék! Milyen örömmel lennék! Friss, tiszta, rajongó, gyerek! Mért nem vagy a szeretője, ha szereted!

MÁRIA: Talán elég már ebből a lehetetlen beszélgetésből?

MILIKE: Hallgass meg, Máriám! Hidd el, nekem megalázóbb ezt elmondanom, mint neked végighallgatnod. Nagyon, nagyon kérlek, szeresd az uramat! Megérdemli, jobban, mint akárki, akit eddig szeretted. Ne hallgass a hiúságodra, vagy ne csak arra hallgass! Bocsásd el a többit magad mellől. És az uramat ne használd arra, hogy az udvartartásod udvari bolondja legyen. Ne okozzon neked örömet, hogy egy ilyen járatlan szerelmesnek a fejére nyomd a csörgősapkát... Én kérlek rá Mária: szeresd az uramat!

MÁRIA (*gunyosan*): Más kívánsága nincs a kegyelmes asszonynak?

MILIKE: De van. Ha nem szereted: mondd meg neki, gyöngéden, szépen, határozottan. Ugy, ahogy én meg tudom mondani egy férfinak. És minden nő meg kell, hogy mondja, aki nem gonosz és kegyetlen. És te nem vagy az, Mária! Ne

ked csak mindegy, hogy az én uram szeret-e téged. De az én uram mást érdemel tőled: mert az én uram igazán szeret. Boldogan, naivan, gyerekesen! Ha hallottad volna, Mária, milyen áhitattal beszélt rólad, a hozzádvaló szerelméről . . . Ugy beszélt rólad, mint egy szentről, akinek a nevét is csak térdhajtással szabad kimondani. Ugy beszélt rólad, ahogy beszélni kell arról, akit szeretünk. Ha hallottad volna, Mária! (*Megfogja gyöngéden a kezét.*) Ha hallottad volna, Mária!

MÁRIA: Beszélt? Kinek beszélt rólam?

MILIKE: Nekem.

MÁRIA: A! Neked? Neked énrólam? A szerelméről? Vagy talán a szerelmünkről? A feleségének! A tulajdon feleségének! És a feleségét küldi hozzám követségbe! (*Hirtelen átmenet.*) Azazhogy: anygalkám, szegénykém, hiszen te egésznyugodtan kérheted meg a kezemet az uradnak. Hiszen nem is vagy a felesége!

MILIKE: Mária!

MÁRIA (*áll szemben vele, kihívóan.*)

MILIKE (*kezdi elveszíteni a nyugalmát, liheg*): Mária! Ki mondta ezt neked?

MÁRIA: Hát ki mondta? Ki mondta volna?

MILIKE: Ki mondta ezt neked?

MÁRIA: Aki neked azt mondta. Aki neked arról beszélhetett, hogy engem hogyan szeret, az velem is beszélhetett arról, hogy téged hogyan nem.

MILIKE: Nem igaz! Nem igaz! Erről nem beszélt veled! ezt nem mondta neked!

MÁRIA: Nem igaz?

MILIKE: Nem igaz!

MÁRIA: Tehát hazudom?

MILIKE: Hazudsz!

MÁRIA: Ó! Majd behivom. Majd kérdezd meg tőle! Tőle magától.

MILIKE (*könyörögve*): Mária! Hát mondta?

MÁRIA (*megy az ajtó felé*): Majd megtudod.

MILIKE: Mária! Nem szabad! Nem szabad belevonni!...

MÁRIA (*már az ajtóban áll, mintha egy inasnak szólna, hogy egy még távolabbi szobából hívja ki a herceget*): Igen, a kegyelmes urat. Nem. A fiatal kegyelmest. Kéretjük egy pillanatra.

MILIKE (*megettörve*): Az istenért Máriám . . . magunk közt, magunk közt in-

tézzük el! . . . Hisz el tudjuk intézni . . . Nézd, én bocsánatot kérek, ha megbántottalak.

MÁRIA: Mitől félsz? Attól, hogy kiderül, hogy a fiatal ur a házassága szentélyéről beszélt velem? És akkor te nem imádhatsz tovább a pubit reménytelenül?

MILIKE (*fölveti a fejét*): Nem félek!

MÁRIA: Nem?

MILIKE: Nem! Meg fogom kérdezni!

(*A két nő némán méri egymást a szemével.*)

17. jelenet. Voltak, a princ

A PRINC (*bejön, mosolyogva, társaságos arccal. De mikor meglátja a két nőt így, a mosoly leválik az arcáról*): Kérem . . . parancsolnak?

MILIKE (*kapkodva*): Tibor . . . a művésznő azért kérette, hogy én itt . . . az ő jelenlétében . . .

A PRINC (*megtörli a homlokát*): Kérem?

MÁRIA (*Milikéhez*): Megkérded?

MILIKE (*határozottan*): Meg!

MÁRIA: Ne kérdezd! Nézd, hogy fél. Nézd, hogy reszket ez a gyámoltalan

nagy gyerek. Ne kérdezd szegényt! Hiszen ez talán azt sem tudja, hogy kit szeret, engem, vagy téged.

A PRINC: Mária, hogy feledkezhetik meg ennyire magáról? *(Beszélne tovább is, de Mária közbevág).*

MÁRIA: Na ne féljen, ne remegjen! Mitől ijedt meg? Attól, hogy elveszti az én szívemet, amit nem kapott meg? vagy a felesége hozományát, amit megkapott!

A PRINC: Mária! Mária! Borzasztó, hogy ilyeneket tud mondani.

MÁRIA *(nagy nevetéssel vág közbe. Minél előbbre halad a jelenet, annál élesebb koncert-kacagásokat rendez):* Ne dideregjen! Nem azért hívtam, hogy a felesége kikérdezze előttem arról, amit ugyanis tud, hanem, hogy én mondjam meg magának a felesége előtt, milyen gyatrán és gyalázatosan viselkedett. A tulajdon feleségének azt turbékolja, hogy én utánam epekedik.

A PRINC: Mária, ugye kértem magánál, ugye megmondtam magának . . . *(Ezt tulpergi Mária, aki tovább beszél.)*

MILIKE: Mária! Halkabban! Csendesebben!

MÁRIA: Hát bejönnek! Hát ittlesz!

nek! Hát meghallják, amit mondok! Én kiméljelek benneteket? Hát ti kiméltetek engem?

A PRINC, MILIKE: Csendesebben, az istenért!

MÁRIA: Én nem szégyellem senki előtt, amit mondani akarok. Nem voltam és nem vagyok a szeretője ennek az éretlen gyereknek. (*Milikéhez*): De hiába is rimáncodtál, hogy legyek.

A PRINC: Milike? Mit csinált! Hogy tehetett ilyen!

MÁRIA: Nem leszek! (*Milikéhez*): Ezt nem neked mondom, hanem neki, aki most úgy tesz, mintha nem tudna semmiről. Mintha nem is tőled kérte volna meg az én kezemet! Ó! (*Nevet.*) A kegyelmes ur bevallotta a kegyelmes asszonynak, hogy gyenge idegei megkivántak engem s hogy amig önmagyméltóságának ez a vágya nem teljesedik, addig... Ó! És a kegyelmes asszony vállalkozott rá, hogy elintézi a nagyméltóságu gyereknek ezt a szeszélyét és barátkozott velem s nemcsak bele nyugodott abba, hogy az urának étvágya támadjon rám, hanem saját fehér kezecskéivel akart feltálatni neki.

MILIKE: Mária! Így magyarázod!

PRINC: Nem ugy volt! Nem ugy volt!
Értse meg, Mária!

18. jelenet. Voltak, majd báró, báróné, herceg, Werner

(Mária nagy hangjára a következő hosszú beszéd egyes mondatainál az ajtóban megjelennek előbb a Báró, néhány mondattal utána a Báróné, ismét néhány mondattal odébb a Herceg s legvégül Werner, bridzs-kártyával a kezében. Nem jönnek el az ajtóktól, onnan néznek a jelenetre, szemükkel kérdezve: mi ez?)

MÁRIA: Azt szerették volna, hogy játékszer legyek két gyerek kezében! Én legyek a játék és ők mulassanak velem! Kötélen rángasson az egyik, hogy a más sikkal az ölébe pottyanjak. *(Kacag.)* És erkölcsprédikációt kell végighallgatnom ebben a legerkölcstelenebb játékban. Tudod mit? Annyi férfit veszek magam köré, amennyi nekem tetszik. És ha akarom, szeretem őket, mindet egyszerre, ha akarom, kinozom, hogy mind koncertbe jassongjanak. Mert én nem akarok férjhez menni egyikhez sem! Nekem nincsenek magam-elhelyező szándékaim. És ha báb-

színház, akkor én akarok benne a játékmester lenni. Minden drót az én kezemben legyen és hajrá, babák, táncoljatok! Majd én elbánok veletek! Ha jókedvem van, gyöngéden és becézően, ha rossz a kedvem, idegesen és keményen! Hajrá, babák táncoljatok! Te ott, a sarokban, te kilencágu paprikajancsi, nem parirozol? Extrát akarsz? Nem vagy hajlandó úgy mozogni, ahogy én akarom? Akkor elvágom a cérnát, kitöröm kezedet, lábadat és a papirkosárba hajitalak és onnan hápoghatsz, sóhajthatsz és nyögdicsélhetsz, de én csak kacagok rajtad!

(Kacag, csipőre tett kézzel áll.)

MILIKE *(csak addig hallgatta riadt arccal, míg az első idegen tanu meg nem jelent, akkor nyugodtan és érdeklődve figyelte Mária szavait. Most odasiet a színésznőhöz, mézédés szóval):* Köszönöm, Máriám! nagyon szépen köszönöm! *(A többiek felé, roppant természetes hangon.)* Megkértük a művésznőt, mondja el a legjobb szerepének a leghatásosabb jelenetét. És ő volt olyan szives. Gyönyörű volt. Nagy sikere lesz vele!

MIND *(diszkrétén tapsra ütve össze*

a tenyerüket, de nem tapsolva): Bravó! Kiváló produkció! Nagyon érdekes. Mi a darab címe!

WERNER: Ilyet csak a franciák csinálnak!

MILIKE (*az ajtóból kitessékeli a többieket*): De, úgy látom, a művésznek kicsit kimerült... Talán ne zavarjuk. Princ, hozzon egy pohár frissítőt a művésznőnek!

MÁRIA: És a köpenyemet is. Későbbre jár...

MIND (*el és a princ is elmegy*).

19. jelenet. Milike, Mária, majd a princ

MILIKE: Megnyugodtál, Mária?

MÁRIA (*megpróbálja újra fölvenni a társasági tónust*): Csak nem gondoltad arra gyalom, hogy nem voltam nyugodt? Mindegy, nyugodt vagyok, ha komédiázom!

MILIKE: Ugy? Ha komédiázol?

MÁRIA: Látod, Milike, látod! Nem te hazudtál a vendégeidnek, hanem én. És ezzel visszaadtam az uradat.

MILIKE: Hagyjuk ezt a hangot, Máriám. Te nem komédiáztál. Te most voltál az igazi. És mihelyt igazi voltál, min-

gyárt ki tudtam csavarni a kezedből az uramat.

MÁRIA (*látja, hogy elvesztette a csatát, vállat von*): Ugy? Hát örülj neki!

MILIKE (*fájdalmasan*): Nem lehet, Máriám, nem lehet! Én tisztán adtam a kezedbe, de hozzám már nem úgy került vissza!

20. jelenet. Voltak, a princ, egy inas

(*A princ előtt egy inas hoz ezüst-tálcán pezsgőspoharat.*)

PRINC (*az inashoz*): A művésznőnek.

INAS (*odaviszi*).

MÁRIA (*felveszi a poharat, magasra tartja*): A te egészségedre kegyelmes aszszonyom! (*Magasról a földre ejti a poharat.*)

— Fügöny —

HARMADIK FELVONÁS.

(Az a szoba, amely után jobbra Milike hálósobája következik. Mikor a függöny felmegy, a szobalány jön jobbról a sötét színre. Az ajtón, ahogy átjön rajta, fény esik a színre. Egy kiugró, fedett erkély, amelynek ablakán át az uccáról a gázlámpák világa vetődik be, fel a plafonra.)

1. jelenet. Szobalány, inas

SZOBALÁNY (beteszi maga mögött a jobb ajtót, felgyújtja a villanyt azon a csatton, amely a hálósoba ajtaján van; keresztülmegy a szinen és eloltja a villanyt a kijáró ajtó csattján. A kezében egy tálca, azon karcsunyaku vizesüveg, vizespohár, barna brómos üveg).

INAS (abban a pillanatban nyitja a balajtót, ahonnan szintén fény jön ki, mikor a szobalány már elsötétített. Halkan):
Psz! Zsófi! Ne oltsa el! Még megbotlom

valamelyik butordarabban! (*Tálca van nála, rajta konyakos üveg, pohárkák, porok fehér skatulyában*).

SZOBALÁNY (*felgyújt*): Maga az, János ur?

INAS: Én. Aha, maguk sem alusznak, Zsófi kisasszony?

SZOBALÁNY: Nem. Nem nagyon. Egy brómot vettünk be, meg egy pohár vizet ittunk.

INAS: Mi egy veronált és egy pohár konyakot.

SZOBALÁNY: János ur, azt mondják a többiek, akik bent szolgáltak fel, hogy nagy skandalum volt itt az este.

JÁNOS: Mondják . . . de nem hiszem. A vendégek nyugodtan mentek el.

SZOBALÁNY: De a fiatalok nem tudnak aludni.

INAS: Na, az nem ritkaság náluk.

SZOBALÁNY: Hány óra, János ur?

INAS: Félkettő.

SZOBALÁNY: Hát ha skandalum nem is volt, valami hiba mégis csak van itt. (*Mutat kétfelé.*) Külön alusznak mindig.

INAS: Az természetes. Hát hogy' gondolta kegyed?

SZOBALÁNY: Ó, hát, hát . . . máskép.

INAS: Uri embereknél az nem létezik!
Na, menjünk, Zsófi kisasszony.

SZOBALÁNY: Ránkférne egy kis
nyugalom, János ur! Tessék! *(Előre akarja
bocsátani a kijáró ajtón.)*

INAS: Csak ön után! *(Eloltják a vil-
lanyt, beteszik maguk mögött az ajtót.)*

(Szünet.)

2. jelenet. Milike, majd a princ

MILIKE *(kijön, hálóköntösben van,
leül a szin közepén egy székre, végigsimitja
a homlokát, aztán fölkel, az ablakhoz megy,
az erkélyre, kinyitja, kibámul rajt.)*

A PRINC *(jön balról, a saját ajtajánál
felgyujtja a villanyt. Nagyvirágu selyem
pizsama van rajta.)*

MILIKE *(a fényre hátranéz.)*

A PRINC: Ó, pardon, nem akartam
zavarni! *(Visszalép.)*

MILIKE: Mért szalad el?

A PRINC: Ó, pardon, nem akartam
zavarni!

MILIKE: Mi baj, princ? Talán maga
sem tud aludni?

A PRINC: Nem. Nem tudok. Pedig

mennyire szeretnék. Aludni . . . kialudni magamat ebből a világból.

MILIKE (*halkan elneveti magát*):
Látja, mégis van valami szép a házaseletünkben. Nem alszunk együtt, de legalább együtt nem alszunk.

A PRINC: Nem lehet aludni . . . Rettenetes volt . . . rettenetes.

MILIKE: Hát nem volt lélekemelő.

A PRINC: Maga elhárította a nyilvános botrányt. Hogy jutott eszébe?

MILIKE: Olvastam valahol. Látja, jó, hogy az ember olvas. Alvás helyett.

A PRINC: És . . . és most?

MILIKE: Most nem kérdezem meg, mit akarna maga. Magának, Tiborka, nem való az akarat. Rosszul használja. Most elválnék, princ, el, szépen, mert így nem élhetünk együtt. (*Mosolyogva.*) Csipkerózsika visszamegy az elátkozott kastélyba, a Nádor-uccába.

A PRINC: És . . . és . . . mit csinál ott?

MILIKE: Tovább várja a mesebeli herceget és hallgatja a barátnői maliciózus részvétnyilatkozatait.

A PRINC: Nagyon haragszik rám?

MILIKE: Nem. Ennyit sem! . . . Soha-

sem haragszom az emberekre. Megértem őket.

A PRINC: Ha nem haragszik, akkor mért megy el?

MILIKE: Mert most már muszáj. Csak addig maradhattam, amíg a szerelem itt tartott.

A PRINC: Hát... hát már nem?

MILIKE: Idehallgasson, mesebeli! Nehéz egy szerelmes nőt kiábrándítani, de végül az is sikerül. A szerelem, ha parancsolja, tündérpalota; sok-sok emelete, tarka tornyai vannak. Az nem baj, ha jön a szél és lesodorja a tetőt. Lakni azért lehet benne. De ha az alapjából huznak ki egy követ, akkor bizony összedül. Ez összedült, Tiborka, ki kell költöznünk belőle.

A PRINC: De talán beszéljünk egymással... kérdezzük ki egymást... maga olyan kedvesen tud kérdezni.

MILIKE: Nincs mit. Én azt hittem, hogy maga nagyon jó, nagyon derék fiu, csak éppen fiatal még és fiatal fejjel más nőbe szerelmes. Ez még nem bűn. És ezen változtatni is lehet. Ugye nem bántottam érte?

A PRINC: Nem. Nagyon jó volt hozzám. Tulságosan.

MILIKE: Én nem egy, de sok szerelmén át is kitarítottam volna maga mellett, ha... (*Abbahagyta.*)

A PRINC: Ha?

MILIKE: Ha megbecsült volna. Ha nem adott volna el. Én megbocsátom a szerelmes férfinak, még ha férjem is, hogy tulcsordul a szive és elmondja nekem, hogy kit szeret és akit szeret, milyen nagyon szereti. De hogy az uram elmondja a szerelmének, hogy engem nem szeret és menyenyire nem, azt csak akkor bocsátanám meg, ha rászolgáltam volna. De én mást érdekeltem. Én nem aláztam meg magát, princ, még önmaga előtt sem, s maga megszégyenített engem a másik előtt is. Édes istenem... végül én is csak nő vagyok.

A PRINC: 'De Milike... Azt hiszi, hogy megaláztam? Hogy elmondtam, hogy...?

MILIKE: Tudom, hogy elmondta. Mária megmondta.

A PRINC: Mária mondta?

MILIKE: Mária.

(*Szünet.*)

A PRINC (*küzd magával, hogy meghazudtolja Máriát. De nem tudja megtenni*): Milike... ne ítéljen még el. Maga olyan elnéző tud lenni! Hogy ennyi jószág is lehet valakiben, azt én nem tudtam. Sok mindent nem tudtam, amit most tudok. Valahogy kinyillott a szemem és most mindent másképp látok. Nézze... asszonyka... egyszer már meggyóntam magának. Hadd teszem meg még egyszer!

MILIKE: Gyónjon, princ. De egy dologon már nem tud változtatni. Beszéljen csak, én hallgatom.

A PRINC: Szeretni olyan szép!

MILIKE: Nagyon.

A PRINC: Csalódni olyan keserves!

MILIKE: Nagyon.

A PRINC: Én úgy rajongtam Máriáért!

MILIKE (*elmosolyodik*): Nagyon.

A PRINC: Őt tartottam a legszebb, a legjobb nőnek ezen a világon.

MILIKE: Mert szerette.

A PRINC: Igen. És mert nem ismerem.

MILIKE: Vigyázzon, princ! Ne csuszszon még lejjebb! Most őt adja el nekem. Ezt sem szabad!

A PRINC: Nem, nem! a viláért sem! Csak annyit mondok és ennyit szabad mondanom, hogy mikor közelebb jutottam hozzá, akkor láttam...

MILIKE: Nem látott semmit, princ.

A PRINC: Hogy... hogy nem olyan, amilyennek képzelem. Más.

MILIKE: Mindenki más, mint amilyenek képzeljük. A képzelet szép. Az emberek csunyák.

A PRINC: Én annyi gyönyörűt, annyi ragyogót láttam rajta! De... de csak a szemem aggatta rá. Lassanként mindent ledobott magáról abból, amibe öltöztettem. Ma este az utolsó kis selyemdarabkát is. (Szünet.) Csak ezt... ezt akartam mondani!

MILIKE: Igen, princ, ez szép. Maga bevallja, hogy csalódott a szerelmében. De sajnós, én is csalódtam az enyémben. És ezt nem lehet reparálni. Vannak dolgok, amiket csak egyszer kell elkövetni az életben ahhoz, hogy elintézhetetlenekké váljanak. Amiket egy jó ember sohasem követhet el. Tiborka, szomoruan mondom magának: maga nem jó fiu. Bebizonyította. Azzal, hogy eladott Máriának. Maga azt hitte, hogy engem egy címért vett meg. Ez

nem volt igaz. De eladott talán egy csókért, talán még annál is kevesebbért. Ez igaz. Szeretni nem muszáj mindenkit, de eladni nem szabad senkit. Még engem se.

A PRINC: Milike . . . ne mondja, hogy eladtam!

MILIKE: Ha nem mondom, akkor is megtette.

A PRINC: Ha megtettem volna, bocsássa meg.

MILIKE: Ezt nem, princ, ezt soha! Ha úgy szeretném, mint, mint . . . akkor is elhagynám. Mert hogy akinek a kedvéért komédiáztam, elárult annak, akinek a javára komédiáztam, erre nincs bocsánat. És ha volna is: így tovább komédiázni nem lehet. Elválunk, Tibor. Holnaptól kezdve kipihentem a mesét, hogy a princ eljött értem.

3. jelenet. Voltak, a szobalány

SZOBALÁNY (*belép, mert nem tudja, hogy vannak itt, az ajtóban visszahököl*): Kegyelmes asszony . . . a méltóságos ur van ott lent a portásnál, ragaszkodik ahhoz, hogy felköltsük a kegyelmes asszonyt.

MILIKE: Ki? Az édes apám?

SZOBALÁNY: Igen, a báró ur.

A PRINC: Fogadja?

MILIKE: Mért ne, hiszen nem is kell, hogy felköltsenek; milyen szerencse, hogy fenn vagyok. (*A szobalányhoz.*) Kéretem a méltóságos urat.

SZOBALÁNY (*el*).

A PRINC: Kérem... Milike... ne siesse el. Ne határozzon valami olyat, amit azután megbánna.

MILIKE: Késő, princ, késő! Ugy látszik, apának valami mégis a fülébe jutott. Nagyon ideges lehet, ha reggel két óráskor beszélni akar velem.

A PRINC: Milike, mondja meg neki, hogy félreértés... tévedés, ami történt.

MILIKE: Ami történt, az lehet félreértés is, tévedés is. De hogy csalódtam, Tiborka, az nem tévedés.

A PRINC: Én megmondom az édesapjának... Én majd beszélek vele.

MILIKE (*a fejét csóválja*): Nem hiszem, hogy használna! A maga apja mellett, princ, magának nem volt akarata, én mellettem viszont az apámnak nincs. Én válni akarok. Az apám nem fogja azt mondani, hogy ne.

4. jelenet. Voltak, báró

BÁRÓ (*izgatottan jön, a cilindere a kezében, a szobalány az ajtóban el akarta venni tőle, ideges szórakozottságában nem adja oda*): Ne haragudj, édes lányom... hogy ilyen szokatlan órában... ami nem vizit-idő... még nálatok sem... ámbár itt furcsa szokások vannak... bocsánat, hogy fölvertelek...

MILIKE: Nem, apa, nem aludtam.

BÁRÓ: Hát persze... hogyan aludtál volna? Telefonálni akartam, de persze, ti nálatok csak a portásnál van telefon... az nektek nem egy elég előkelő találmány... (*Hangsullyal.*) Azt ide nem lehet bebocsátani.

A PRINC: Kérem, báró ur, néhány szót csak...

BÁRÓ (*háttal fordít neki*): Ezt az urat nem ismerem. Nincs szerencsém. Ki ez az ur?

MILIKE (*elneveti magát*): A férjem.

BÁRÓ: Ugy hallom, nem az.

MILIKE: Kitől hallod, apa?

BÁRÓ: Kitől hallom?! Oknyomozó

történelem! Akárkitől hallhattam volna, mert biztosan a verebek is ezt csiripelik a kaszinóban. De én véletlenül Werner= től hallottam. Szegény Hugó egészen oda= van.

A PRINC: Ó, hát Mária egy idegen= nek is elmondta?!

BÁRÓ: Kérem, a cégvezetőm sokkal közelebb áll a családomhoz, mint ön.

MILIKE (az urához): Ne bántsa Má= riát. Wernernek nem ő mondta el.

BÁRÓ: Mit bánom én, hogy ki kinek mondta! Anyád ideggörcsökben fekszik. Nem is csoda. És én... én nem találok szavakat. Ilyen szégyen! Az én családom= ban! az én lányomon!

MILIKE: Apa, csillapodj!

BÁRÓ (a herceghez): Ön?... Ön nem szégyenli magát? Ön... férfi ön?

MILIKE (mosolyog): Ne feledd, apa, hogy nem ismered ezt az urat. Hát ne is sértegesd.

A PRINC: Nézze, kedves apa...

BÁRÓ: Ss! Önnek nem vagyok az apja. Sőt az apósa sem vagyok, mint ki= derült. A lányomnak vagyok az apja és a lányomat elviszem innen. Azonnal. Egy percig sem marad itt, ahol...

MILIKE (*csitítja*): Apa, apa! de hisz nem történt semmi!

BARÓ: Éppen az, hogy semmitem történt! Idekértem a herceget is. Ha akar, eljön, ha nem akar, én azt sem bánom. Egy házasságot apai áldás nélkül is fel lehet bontani.

MILIKE: A herceget is felzavarta, apa? Kár. Elintézhettük volna magunk közt is.

BARÓ (*gunyosan*): *Ti* magatok közt, vagy *mi* magunk közt? Mert *ti* magatok közt még a saját házasságokat sem tudátok elintézni. Ilyen nem történt, nem hiszem, hogy történt, amióta egyáltalán házasságokat kötnek. Hogy az én lányom itt éljen a férje mellett, mint egy ezer idegen... Ugye mondtam neked, hogy az a nő...

MILIKE: Apa, megtiltom, hogy egy igét is szólj arról a nőről!

A PRINC: Köszönöm, Milike.

BARÓ: Mi ez? Érzelmes regény? Ebben nem veszek részt. Nekem elég volt a magasrangu romantikátokból. Ma este már kétszer bolondítottad el, lányom, a te jó bolond apádat, csak azért, mert annyira szeret, hogy még akkor sem ellenkezik ve

led, mikor kárt akarsz tenni magadnak. De slussz! Annak vége. Érted, lányom? Vége! Beavatkozom, igenis, beavatkozom, még akkor is, ha „a legsúlyosabb visszautasításban lenne részem“.

5. jelenet. Voltak, a herceg

INAS: A kegyelmes ur!

BÁRÓ: Mégis eljött a tradíció!

(*Milike és a princ elébe mennek.*)

MILIKE: Megbocsásson, hogy édes apám felzavarta. Ő azt hitte, hogy sürgős, hogy azonnal családi tanácsot kell tartani.

A HERCEG: Ah! Családi tanácsot? Nem értem nászuramat. De már este nagyon ideges volt.

A PRINC (*a báróhoz*): Kérem, báró ur . . .

BÁRÓ (*háta fordít neki*): Nem ismerem. Levegő. (*A herceghez megy.*) Kérem, kedves . . . (*Elakad.*) kedves, jó uram! Most nem keresgélhetem a formákat, sem időm, sem kedvem hozzá. Különben is torkig vagyok a formákkal, mikor a lényeg ilyen lesújtóan szomorú mögöttük. Hogy ne sokat köntörfalazzunk, azért kérettem

ide önt, hogy megmondjam önnek, hogy a lányomat hazaviszem. Egy percig sem hagyom itt, ahol . . . ahol minden éjszaka egy újabb arcucsapás a . . . a női büszkeségén.

HERCEG (*nyugodtan*): Kérem, nyugodjon meg. Így én nem vagyok hajlandó eszmecserét folytatni semmiről. Legkevésbé a fiam házasságáról.

BÁRÓ: Az nem házasság. Aki ezt házasságnak tartja, az összecseréli az eszméket.

HERCEG (*a princhez*): Itt, itt . . . egész furcsa tónus uralkodott el . . . Fiam! a feleségedről van szó, mért kell nekem beszélnem helyetted?

BÁRÓ: A felesége nem a felesége! Mondja kedves . . . igen: kedves nászúram: ez is családi tradíció kegyeteknél?

HERCEG: Mi, kérem?

BÁRÓ: Hogy megházasodnak, csak úgy, a puszta levegőbe? Csak úgy, a házassági szerződés kedvéért? Hercegségtek azt hiszik, hogy a házasságot a . . . közjegyzői irodában kötik?

HERCEG: Nem értem, amit mond.

BÁRÓ: Nagyon sajnálom. Egyebet, mint ami a valóság, én nem mondhatok.

Akárhogy cifrázom föl a semmit, az csak semmi marad. Az ön fiának nem a felesége *mellett* van babája, vagy... vagy... vagy...

MILIKE: Apa!

A PRINC: Báró ur!

BÁRÓ: Kérem, ne a szavaktól féljünk! Azok nem olyan illetlenek, mint a tények. Az ön fiának a . . . a kedves hölgye mellett egyáltalán nincs felesége . . . És nem a házassága tizennyolcadik évében, ami szokás lehet, ha rossz szokás is, de a házassága tizennyolcadik percétől fogva. Így, kérem, nem lehet még a családi tradíciót se fenntartani, mert nem lesz kinek. Így kérem nincs házasság! De ha nincs, akkor ne is legyen. A lányom hazajön.

HERCEG: Így van ez, Milike?

MILIKE (*a herceghez*): Így. (*Az apjához*): De azért nem kell izgatottnak lenned.

BÁRÓ: De hát valakinek csak izgatottnak kell lenni. Miután ti mind olyan nyugodtak vagytok . . . mintha . . . mintha . . . nem is találok szavakat.

MILIKE: Hazamegyek és ezzel az ügy már be is van fejezve.

BÁRÓ Ohó! Azt már én nem hiszem.

Nemcsak abból állt ez a házasság, hogy idejöttél, nem lehet az a vége sem, hogy csak úgy elmegy! Kérem kedves . . . kedves izé, kedves herceg . . . Ön tudja, hogy ez házasságbontó ok és pedig az ön fia hibájából. Igen, csakis! De mennyire az ő hibájából! Ennek következtében, — nagyon sajnálom, hogy ilyesmit is szóba kell hoznom — de végül a fejem tetején táncolni mégsem engedhetek, ennek következtében mindazok az összegek, amik a leányom esküvője napján folyósítottak, azonnal esedékesekké válnak, mint visszafizetendőik.

MILIKE: Apa! hagyd már abba!

BÁRÓ: Engem ne szakíts félbe! Elég volt a romantikából! Nekem ne mondd, hogy a házasság nem üzlet, mert igenis, amit itt mivelünk játszottak, az csak üzlet volt, nem házasság.

HERCEG (*fölkel*): Báró ur!

A PRINC (*a báró felé lép*): Báró ur!

MILIKE: Apa! (*A másik kettőhöz*): Kérem, nézzék el . . .

BÁRÓ: Az uraknak állok rendelkezésükre. (*Milike felé*): És . . . és . . . neked is állok rendelkezésedre. Akinek tőlem lovagiasság kell, azt is megkaphatja. Tőz

lem kiki a magáét! De én is mindenkitől megkövetelem a magamét.

HERCEG: Ezt . . . ezt ön lesz szives a báróval elintézni.

BÁRÓ: Az ispán-báróval? Arról szó sincs kérem. Ezt ön lesz szives a báróval, de velem-báróval elintézni!

HERCEG: Szóval ön ragaszkodik ahhoz, hogy most itt...?

BÁRÓ: De mennyire ragaszkodom! Elég volt az etikettes bujócskából, mert abból csak az bujhat ki, ami kibujt.

Milike: Apa, én nem türöm ezt!

BÁRÓ: Te ne beszélj Mili! Te mindent eltürsz. Ha tőlük annyit eltürtél, most tőlem is türj egy keveset.

HERCEG: Ön nagyon jól tudja, hogy az összeg egy részével már fennálló kötelezettségeknek tétetett elég... s a többi a birtokba instruáltatott, intenzivebb gazdálkodás keresztülvitelére, épen az ön tanácsai szerint.

BÁRÓ: Tatott, tetett. Semmi közöm hozzá. Én nem vagyok rossz ember, én a légynek sem vétek, ha engem nem bántanak. És nekem a pénz nem istenem, ha nehezen szereztem is meg. De hogy a pénzemen felhizlaljak egy olyan családot,

amelynek az a tradíciója, hogy a lányomból, az én lányomból csufot üzzön, azt még a regényírók sem kívánják tőlem! (*Kopog az asztalon.*) Minden esedékes! Különbelen eladatom a dominiumot, kastélyostul, kápolnástul, tradícióstul harminchárom garasért. Árverésen!

MILIKE: Apa! több ilyet ne halljak! Én tudom, hogy neked fáj, ami történt, de ha te a fájó szived helyett a fájó zsebedet mutogatod, az nem méltó hozzád s azzal csak még jobban megszégyenítesz!

HERCEG (*kiszalad a száján*): Bravó, kedves gyermekem!

MILIKE: Semmisem esedékes, csak az, hogy én hazamenjek hozzátok. De ha te, apa, így viseled magad, akkor nem is hozzátok megyek, hanem akármelyik rokonunkhoz . . .

BÁRÓ (*ijedten*): Milikém, azt a szégyent csak nem . . .!?

MILIKE: De igen! Ha te ilyen csunya dolgokat követsz el!

BÁRÓ: Én, még én követek el valamit!

MILIKE: Én szabadon rendelkezem a személyemmel és a vagyonommal, érted, apa? Beleszólást nem tűrök. Én hazamegyek, de egy fillér sem jön utánam. Nem

kéred vissza a babaruhát, mert megharagudtál.

BARÓ: Babaruha! Két és félmillió koronás babaruha.

MILIKE: Akárhány milliós.

HERCEG: Kérem, kedves gyermekem, amit az ön atyja ura akar, az, habár nem is megfelelő formában jelentkezik . . .

6. jelenet. Voltak, inas

BARÓ: Majd jelentkezik megfelelőbb formában is!

INAS: Kegyelmes asszony . . . Verpeléti Werner Hugó lovag óhajtja tiszteletét tenni.

BARÓ: Meg van örülve az a Hugó! Most lovagol ide éjnek évadján.

MILIKE: Tiborka, vigye az urakat a saját szobáiba.

A PRINC: Csak nem fogadja most?

MILIKE: De igen, Hugó bácsit mindig fogadni kell, különösen, ha ilyen élénk éjszakai élet van amugy is a lakásunkon. (Az inashoz.) Kéretem Werner urat. (Az urához): Tiborka, talán egy pohár konyakot az uraknak.

BÁRÓ: Tiborka! Konyakka! Megölte a finomság a lányomat!

A PRINC: Méltóztassanak erre.

HERCEG *(szó nélkül bemegy)*.

BÁRÓ *(egy gyilkos pillantást vet a vejére)*.

7. jelenet. Milike, Werner

WERNER: Kezét csókolom.

MILIKE: Hugó bácsi, az istenért, mit csináltál?

WERNER: Fölvertelek, ugye?

MILIKE: Dehogy engem vertél föl. A papát verted föl. Most idejött azon frissiben, idecsődítette az öreg herceget is s ha végighallgattad volna azt a kinos jelenetet, ami itt volt az imént, megértenéd, hogy haragudnom kellene rád!

WERNER: Bocsáss meg, Milike, bocsáss meg!

MILIKE: Tudom, hogy szeretetből tetted, de ne szóltál volna ilyen sürgősen apának. Ráért volna megtudni később, sőt ezt egyáltalán nem kellett volna tudni neki.

WERNER: Hát apádnak sem mondtam volna el?

MILIKE: Apámnak se? Hát még ki nek mondtad el, kedves titoknokom?

WERNER: Verj meg, Milike, verj meg. Ugy látszik, vén gyerek vagyok már, eljár a szám... Miután apádékkal beszéltem, elmentem vacsorázni a Ritzbe... Ahogy' nekem étvágyam volt!... Hát ott látom ülni ezt a színésznőt egy festővel, egy bankigazgatóval, egy szerkesztővel... egy egész Noé bárkájával! Engem is oda-citált. Vacsora után mindegyik haza akarta kísélni. Nekem eszem ágában sem volt! Hát nem pont engem választ ki!

MILIKE: Gratulálok, Hugó bácsi. De csak nem azért jöttél fel hozzám, éjjel félkettőkor, hogy elmondd, hogy negyed kettőkor milyen jó szerencséd akadt?

WERNER: Ne csufolódj drága Milikám, vagy csufolódj, hiszen megérdemelném, hogy agyoncsapj. De mindez igenis, hozzátartozik ahhoz, amit mondani akarok.

MILIKE: De mondd már, Hugó bácsi, mondd!

WERNER: Csak a kapu alatt, míg a házmestert vártuk, mondta el a nő, hogy az az egész jelenet, amire te azt mondtad,

hogy komédia volt, és tisztára úgy is nézett ki, mintha komédia lenne, igazi volt és abból jött ki, hogy ő megmondta neked, amit én megmondtam neki.

MILIKE (*hirtelen örömmel*): Hát . . .
Hát te mondtad, Hugó bácsi?

WERNER (*lehorgasztja a fejét*): Én!

MILIKE (*a nyakába ugrik, megcsókolja*): Hugókám, aranyos Hugókám!

WERNER (*meglepődik*): Milike?

MILIKE: Te mondtad? Igazán te mondtad?

WERNER: Hát ezzel büntetsz?

MILIKE: Dehogy is büntetlek! Dehogy! Ha igazán te mondtad.

WERNER: Én. El akartam távolítani azt a nőt. Ki tudtam volna csavarni azt a hosszú nyakát. Meg akartam neki mutatni, hogy mi az, amit csinált.

MILIKE (*rázza a kezét*): Köszönöm. titkárom, nagyszerűen őrizted a titkomat. Most eriggy szépen aludni és aludj nyugodtan, mert ezért nagyon szeretlek.

WERNER: Azért, hogy megmondtam neki?

MILIKE: Nem. Azért, hogy nekem megmondtad, Hugó bácsi! Boldoggá tettél. Kinevezlek hercegi cégvezetővé.

WERNER: Ó, hiszen úgy szeretlek, Milikém! Elválsz az uradtól?

MILIKE: Én is szeretlek, Hugó bácsi. Nem válok el az uramtól, mert azt még jobban szeretem . . .

WERNER: Hogy . . . hogy . . . hát?

MILIKE: Majd máskor . . . majd valok neked, pá Hugókám, isten megáldjon.

WERNER: Akár így, akár úgy . . . mindig olyan aranyos vagy, hogy meg kell halni tőle. *(Kezet csókol.)*

8. jelenet. Millke, a báró, a herceg, a prince

MILIKE *(a bal ajtóhoz megy)*: Uraim! A vendégem már eltávozott.

(A férfiak bejönnek, ugyanugy, ahogy a kivonulás történt.)

BARÓ: Mit akart Werner?

MILIKE: Semmit. Egy aforizma jutott eszébe, azt mondja, hogy a legjobb magyar aforizma. Azt jött elmondani.

BARÓ: Megint félrevezeted az apádat.

MILIKE: És miközben Werner az aforizmáját elmondta, nekem is eszembe ju

tott egy és más. (*Mind érdeklődve várják.*) Először, hogy éjszaka van, sötét éjszaka, sőt még annál is rosszabb, hajnali félhárom. Hogy ilyenkor nem szokás családi tanácsot tartani a Corti-Károlyváry család házában, még akkor sem, ha kitört a törökök elleni háboru. Így olvastam abban a nagy könyvben.

BÁRÓ: Eriggy már a könyvetekkel!

MILIKE: Ugyanott azt is olvastam, hogy a Corti-Károlyváry család asszonya vendéget csak akkor lát, amikor akar. Én most nem akarok. (*Nagyon kedvesen.*) Megbocsátanak, kedves apáim. Beszélnem kell az urammal.

BÁRÓ: Kidobod az apádat?

MILIKE (*nagyon kedvesen*): Nem csak apámat a bárót, hanem apósomat a herceget is.

BÁRÓ: És nem jössz haza?

MILIKE: Családi tradíció, hogy egy Corti-Károlyváry asszony, ha elválík az urától és *ha* hazamegy, ezt csak délben tizenkettőkor teheti. A viszontlátásra, apa, holnap délben.

BÁRÓ: Isten veled, lányom. (*A herceg felé*): Uram! (*A princ felé*). Önt nem ismerem.

A PRINC (*mindamellett udvariasan kikiséri a bárót*).

9. jelenet. A herceg, Milike

HERCEG (*kezet csókol Milikének*):
Nagyon derék, derék asszony vagy, kedves gyermekem . . .

MILIKE: Még nem vagyok az, apa!

HERCEG: S ha nem is leszel a fiam felesége, mindig nagyra foglak becsülni.

MILIKE: Még lehetek, apa. Talán lesznek is. De csak egy feltétel alatt.

HERCEG: Hogy-hogy, kérlek?

MILIKE: Ha apa hajlandó báró Gudénuszt nem alkalmazottunknak, hanem barátunknak tekinteni.

HERCEG (*elmosolyodik*): Na istene, ha kívánod, gyermekem. De miért? Csak a demokrácia miatt?

MILIKE: Nem épen, nem épen . . . Egy báró már demokrácia nélkül is ember. De . . . hogy ha . . . Gudénusz megkéri Amálka kezét . . .

HERCEG: Mit mondasz?

MILIKE (*simogatja*): Na, na! A báró bárónak igazibb, mint én baronessznek.

Higye el apa: csak a szerelem egyenrangusítja az embereket.

HERCEG: De azért mégis, kérlek . . .

MILIKE (*hizeleg*): Apa! ez lesz az én nászajándékom! Nem olyan rideg ember az öreg herceg, mint amilyennek hiszi magát. (*Kezet csókol neki.*)

HERCEG: Hát majd . . . majd beszélünk róla gyermekem . . . ha ittmaradsz.

A PRINC (*visszajön, az ajtóban találkozik az apjával*).

HERCEG (*visszafordul*): Fiam, nem szépen viselkedtél. (*El.*)

10. jelenet. A princ, Milike

(*Csend.*)

MILIKE (*a princhez lép, megrázza a kezét*): Tiborka! Nagyon szépen viselkedtél!

A PRINC: Milike, ne gunyolódjon. Csak nem bánthattam meg az édes apját, hiszen neki volt igaza.

MILIKE: Rosszul fejezte ki az igazát. De Tiborka, maga nagy-nagy csacsi! mért nem mondta, hogy nem maga mondta?

A PRINC: Mit?

MILIKE: Amit Mária nekem mondott.

A PRINC: Nem mondhattam. Ha maga feltételezte rólam, hogy mondtam és Mária azt mondta, hogy mondtam . . .

MILIKE: Nem akarta meghazudtolni? Nagyon szép, Tiborka, nagyon örülök ennek. Maga mégis olyan, amilyennek én láttam. Maga mégis jó fiu, princ. Megérdemelné, hogy szeressem.

A PRINC: Hát már nem szeret?

MILIKE: Ó, most már nem merek ilyen egyoldalú vállalkozásokba belemenni. És én most már meg nem kérdezem senkitől, hogy szerelmes-e?

A PRINC: De kérdezze!

MILIKE: Nem, nem!

A PRINC: Akkor hát én kérdezek valamit: Elváljunk, Milike?

MILIKE: Hát ne váljunk el, princ? Ne?

A PRINC: Ne.

(Kint, lent a portás harangjele, hogy a vendégek elmentek.)

MILIKE: A vendégek elmentek... a boldogság megjött... De ezt csak Hugó bácsinak köszönheti.

A PRINC (*átöleli*): De hát mit mondott az a Hugó bácsi?

MILIKE (*hozzásimul*): Az egyetlen magyar aforizmat.

A PRINC (*csókolja a feleségét*): Mit, édes . . . mit?

MILIKE (*hagyja magát vinni a hálószobája felé, szégyenlősen*): Indul a kutya s a tyuk aludni.

FÜGGÖNY.

«LIJSÁGÜZEM»
nyomda r.-t.
nyomása
▽

HARMINCHÁROM

GÁBOR ANDOR LIRAI VERSEI, AMA-
TŐR-KIADÁS, KÖTVE ÁRA 5 KORONA

Gábor Andor könyvei

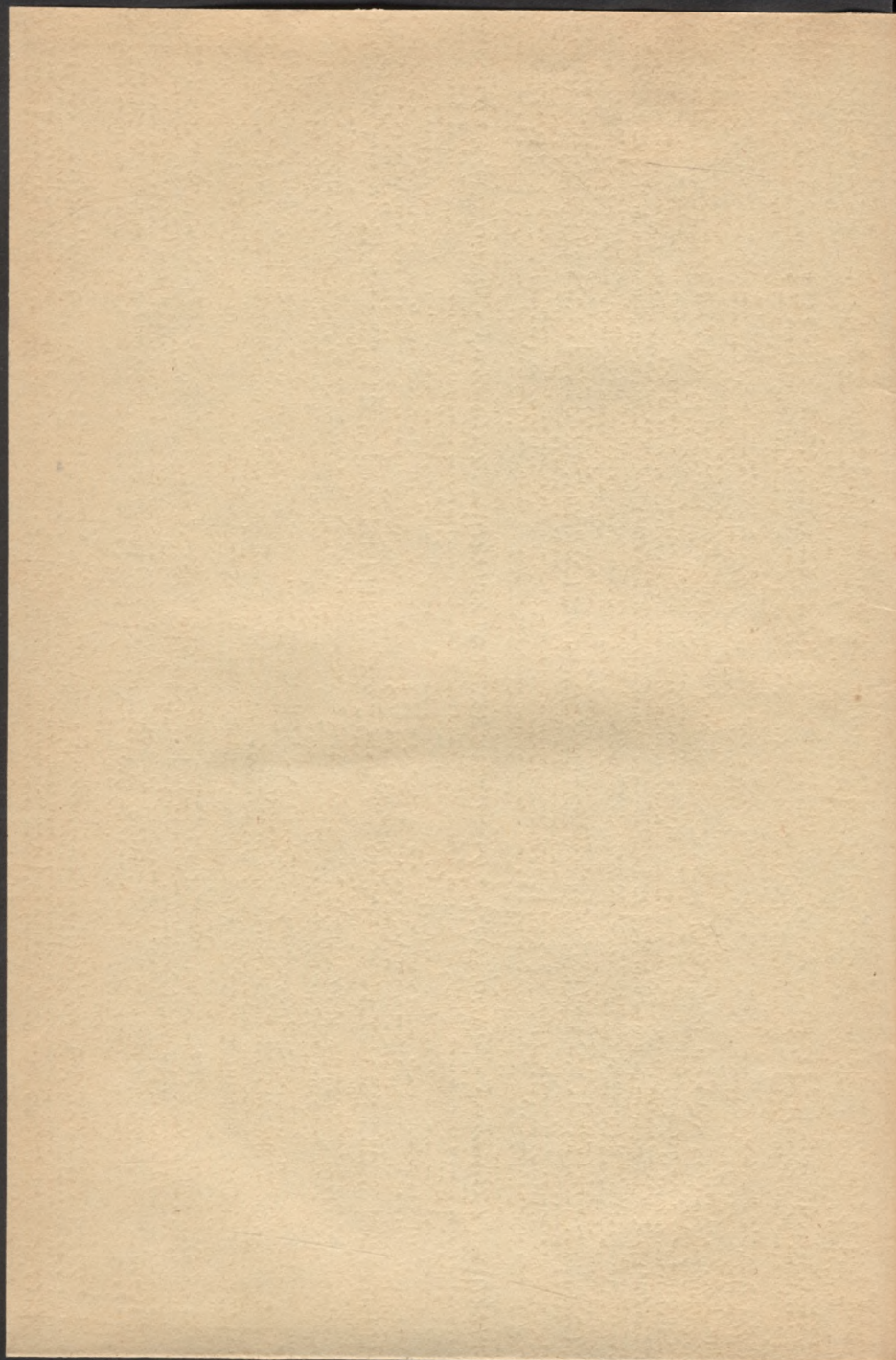
- Jaj, a feleségem.** (Új kiadás sajtó alatt.)
Pesti sirámok. 2. ezer. Ára 3 korona.
Tarka rimek. 3. ezer. Ára 2 korona
Petúr meg a dinnye. 7. – 8. ezer. Ára 3 ko-
rona 50 fillér.
Mit ültök a kávéházban? (Új kiadás sajtó
alatt.)
A kozák. 9. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Palika. Színmű 3 felv. 4. ezer. Ára 3 korona.
Untaugliu ur. Humoros regény, rajzokkal.
(Új kiadás sajtó alatt.)
Ciklámen. Színjáték 3 felv. 4. ezer. Ára
3 korona.
A poigör. 7. ezer. Ára 3 korona 50 fillér.
Szépasszony. Vigjáték 3 felv. 4.—5. ezer. Ára
3 korona.
A kanári és egyéb vadállatok. 5. ezer. Ára
3 korona 50 fillér.
Dollárpapa. A pénz komédiája 4 felv. 4.—5. ezer.
Ára 4 korona
Duó. Verses tréfák és tréfás versek. 3. ezer.
Ára 4 korona.
Mancika, tündér! Vidám és szomorú jele-
netek. Ára 4 korona.
Doktor Senki. Regény 2 kötetben. 5. ezer.
Ára 10 korona 60 fillér.
A hatalmas vadász és egyéb figurák. Ára
5 korona.
A Princ. Vigjáték 3 felvonásban. Ára 5 korona

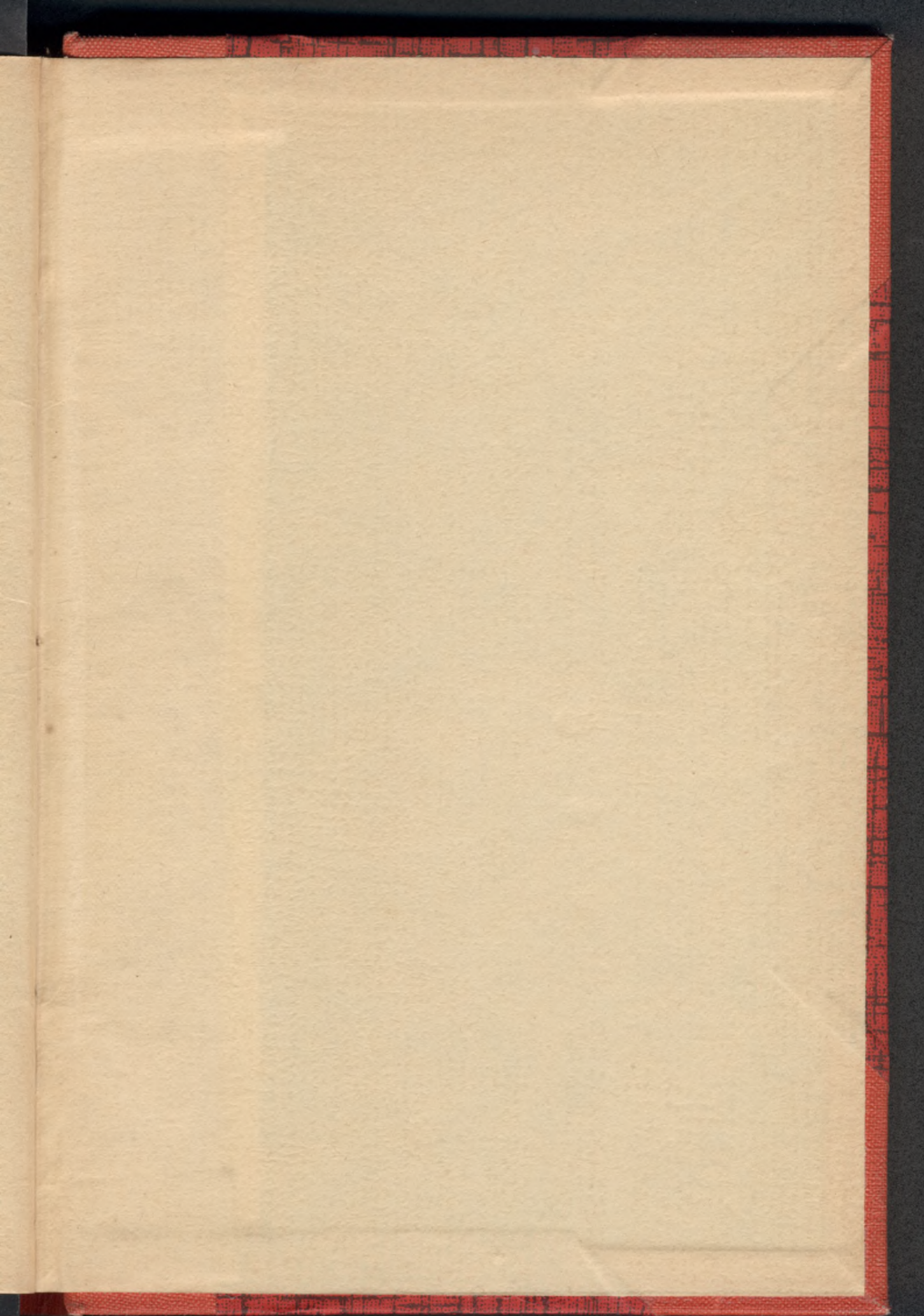
MISTRAL

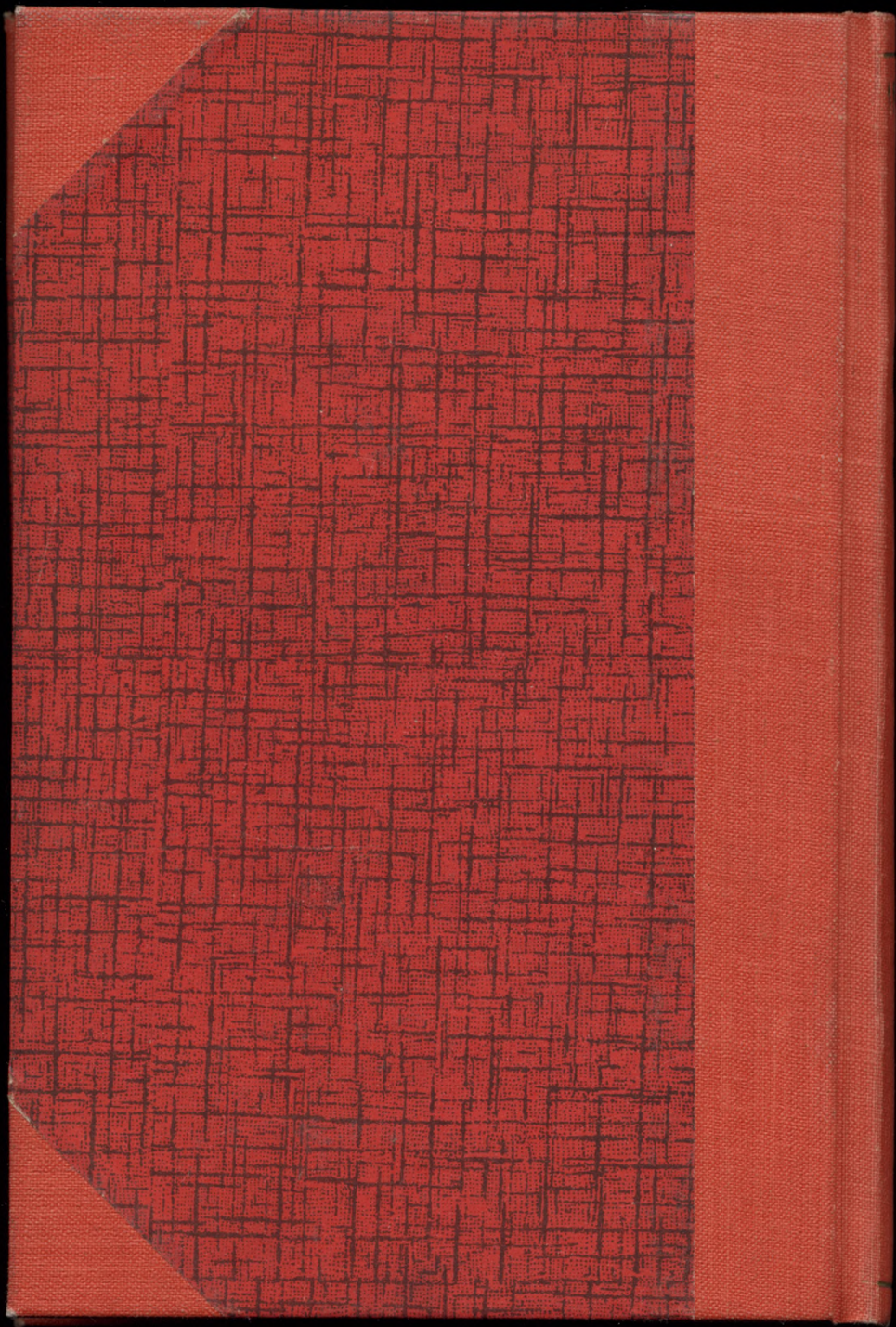
MIRÉIO

A SZERELEM ÉPOSZA 12 ÉNEKBEN
FORDITOTTA: GÁBOR ANDOR ÁRA 5 KORONA

186696

GÁBOR
ANDOR
*
A
PRINC
